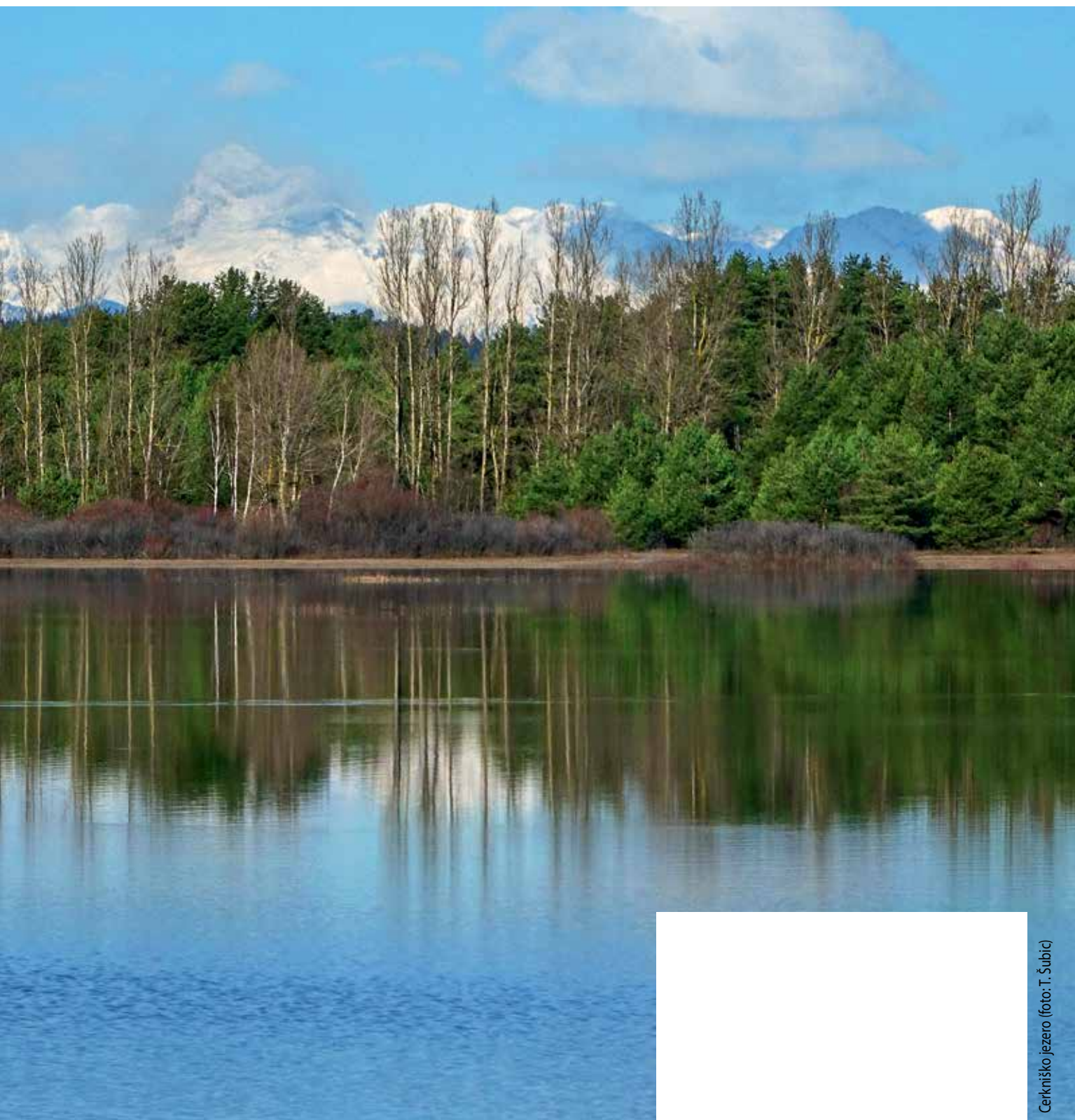

3

Ribič

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

LETO 2023
LETNIK LXXXII
ISSN 0350-4573

Cerkniško jezero (foto: T. Šubic)

Celjski sejem

17.-19. MAREC 2023

Dnevi ribištva

Strokovni sejem ribiške opreme

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

Ribič je z odločbo Ministrstva za kulturo, št. 61510-42/2014/3, izdano 16. 5. 2014, vpisan v razvid medijev pod zaporedno številko 1880.

ISSN 0350-4573
UDK 632

Izdaja
Ribiška zveza Slovenije,
1001 Ljubljana, p. p. 195.
Izhaja vsak prvi teden v mesecu, razen števil 1-2 in 7-8, ki so združene.

Uredništvo in uprava:
Tržaška cesta 134
1000 Ljubljana

Telefon:
uredništvo: (01) 256 12 97
tajništvo: (01) 256 12 94
041 738 849
www.ribiska-zveza.si

NASLOVI ELEKTRONSKE POŠTE
RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE:

Ribiška zveza Slovenije
info.rzs@ribiska-zveza.si

sekretar RZS
sekretar.rzs@ribiska-zveza.si

tajništvo RZS
tajnistvo.rzs@ribiska-zveza.si

računovodstvo RZS
racunovodstvo.rzs@ribiska-zveza.si

uredništvo glasila Ribič
glasiloricibic.rzs@ribiska-zveza.si

Transakcijski račun:
02010-0017838266

UREDNIŠTVO:
Odgovorna urednica:
Nuška Božičnik

UREDNIŠKI ODBOR:
predsednik:
Igor Kloboves

člani:
Vladimir Mikec, Jure Ušeničnik Schifferstein,
Egon Dolenc

ČASOPISNI SVET:
člani:
dr. Jože Ocvirk,
dr. Božidar Voljč

Lektoriranje:
Alenka Ličen

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost se od glasila obračunava davek na dodano vrednost.

Naklada: 11.000 izvodov

Priloga za tisk in tisk:
Tiskarna SCHWARZ PRINT, d. o. o.

Vsebina

AKTUALNO

- COP15 se je zaključil**
Nevenka Lukić Rojšek 44
2. februar – Svetovni dan mokišč
Nevenka Lukić Rojšek 45

PRAVNI KOTIČEK

- Pravna sredstva zoper neusklajeni RGN**
Jože Cepec 46

DELO RZS

- Uspešno zaključen natečaj RZS za najuspešnejšo ribiško družino pri pridobivanju mladih članov**
Aleš Horvat 48
Sestanek skupine NVO za trajnostni razvoj
NVO 49
Sestanki komisije za uposabljanja uredniškega odbora RZS, Tekmovalne komisije RZS in Komisije za delo z mladimi
Strokovna služba RZS 49

OBVESTILO

- Predstavitve projekta CRP – strategija upravljanja s potočno postrvjo**
Tina Leskošek 50

OBZORJA

- Ribolov v bakreni dobi**
Bine Kramberger 51

ZASLUŽIJO SI NAŠO POZORNOST

- Prvo memorialno mednarodno tekmovanje v spomin Tončka Bačiča**
Jože Šmejc 55

RIBOLOV

- Zimski ribolov ščuke**
Toni Janežič 59

Smuč

- Stane Omerzu 61
Antidopig za lovca in plen
Danilo Torej 64

RIBIŠKA PRIPOVED

- Marec**
David Babič 65

RIBIČI PIŠEJO

- Skupni lov sulca z mednarodnim pridihom**
Jure Ušeničnik 68
Tradicionalni sulcelov Ribiške družine Barje
Toni Janežič 69
Kam teče Kamniška Bistrica?
dr. Tomaž Lavrič 70
Reko Pesnico, ki mirno teče, (končno) čakajo lepši časi?
Marjan Toš 71

MLADI RIBIČ

- Popolno razočaranje**
Blaž Dominik 73

MUHARSKI KOTIČEK

- Ribiški sejem EOS 2023 – nas čaka kaj novega?**
Tomaž Modic 76

RIBIČI KUHAJO

- Ribji kotleti s čebulo in pivom ter koreselj, kuhan v mineralni vodi z vinom**
Borut Jerše 78

RAZVEDRILO

- Ščukec Lukec in Rakec Jakec**
Mitja Manček 79

V posameznih prispevkih izražena stališča ne predstavljajo nujno tudi stališč uredništva.

Obvestilo dopisnikom Ribiča

Dopisnike prosimo, da svoje prispevke pošiljajo na e-naslov:
glasiloricibic.rzs@ribiska-zveza.si.

Rokovnik za leto 2023:

Ribič št.:	1, 2	3	4	5	6	7, 8	9	10	11	12
Prispevke oddati do	10. 1.	7. 2.	7. 3.	4. 4.	9. 5.	6. 6.	8. 8.	5. 9.	10. 10.	7. 11.

Po sklepu predsedstva RZS z dne 18. oktobra 2003 ne honoriramo:

- pisem bralcev,
- kapitalnih ulovov,
- obvestil,
- poročil o delu strokovnih delovnih teles RZS.

Prispevke bomo objavljali skladno z razpoložljivim prostorom in njihovo aktualnostjo.

Da bi se izognili neobjavam, občasnim dopisnikom svetujemo predhodni posvet z odgovornim urednikom, da bi skladno s programsko zasnovno zagotovili tematsko uravnoteženost vsebine Ribiča.

ELEKTRONSKA OBLIKA GLASILA – če želite prejemati elektronsko obliko glasila, to sporočite tajniku vaše ribiške družine in prejeli ga boste na vaš elektronski naslov.

Uredništvo

Konferenca o klimatskih spremembah (Climate Change Conference (COP))

COP15 SE JE ZAKLJUČIL

Dosežen je bil globalni dogovor o preobratu trenda izgube narave do leta 2030, vendar so za dosego rezultatov potrebni nujni ukrepi in sredstva.

Svetovna naravovarstvena organizacija WWF pozdravlja sprejetje Kunming-Montrealskega sporazuma, čeprav zaradi zamud, povzročenih s pandemijo COVID-19, dve leti pozneje od načrtovanega. S tem sporazumom se svet zavezuje, da bo zaustavil in obrnil izgubo biološke raznovrstnosti do leta 2030 – globalni cilj, ki je bil pohvaljen kot podnebni ekvivalent 1,5 C.

Cilj sporazuma, ki ga je sprejelo 196 držav podpisnic konvencije ZN o biološki raznovrstnosti, je ohraniti vsaj 30 % kopnega, sladke vode in oceanov na svetovni ravni ob spoštovanju pravic avtohtonih ljudstev in lokalnih skupnosti ter ob priznavanju doprinosov avtohtonih in tradicionalnih območij glede na skupinski cilj.

Vendar pa WWF opozarja, da bi lahko bil cilj sporazuma o odpravi izgube raznolikosti do leta 2030 spodkopen, če se na nacionalni ravni reši šibka retorika na kritičnih področjih, kot sta zaščita nedotaknjenih ekosistemov ter reševanje netrajnostne proizvodnje in potrošnje.

»Končno imamo hvalevreden premik na mednarodni ravni! Ta sporazum bo v veliki meri sprožil uresničevanje že zastavljenih načrtov za ohranitev rastlinskega in živalskega sveta na planetu. Zdaj

se moramo resno lotiti dela na državni ravni ter načela iz sporazuma vnesti v zakonodajo naših držav. Tako bomo pokazali nedvoumno odločitev za ohranjanje zdrave narave in zdravja vseh nas,« pravi **Nataša Kalauz, izvršna direktorica WWF Adrije.**

Eno najbolj spornih vprašanj v pogajanjih je bil finančni paket za podporo prizadevanjem za ohranjanje narave na svetovni ravni, zlasti v državah v razvoju.

WWF je zato pohvalila zavezo vlad, da bodo odpravile okolju škodljive subvencije, in zavezo, da bodo do leta 2030 občutno in postopno povečale financiranje iz vseh virov, pri čemer bodo zagotovile najmanj 200 milijard USD letno. To predstavlja približno podvojitev sredstev glede na začetno vrednost iz leta 2020. Velik dosežek je tudi zaveza, da se v te namene zagotovijo 20 milijard USD mednarodnih finančnih tokov do leta 2025 in 30 milijard USD do leta 2030.

»Zaskrbljujoče je dejstvo, da finančna podpora nerazvitim državam in državam v razvoju ni dovolj opredeljena. Pri tem se nismo dovolj premaknili od sklepov, sprejetih na nedavnem COP27 v Egiptu. Vložiti je treba veliko znanja in ogromno sredstev, da bi vsaj zaustavili izgubljanje narave in živeli v sožitju z njo. Znanje imamo in prepričana sem, da bodo vlade vseh držav po tem COP15 popustile pod pritiski in hitro našle rešitev za konkretno finančno podporo,« dodaja Nataša Kalauz.

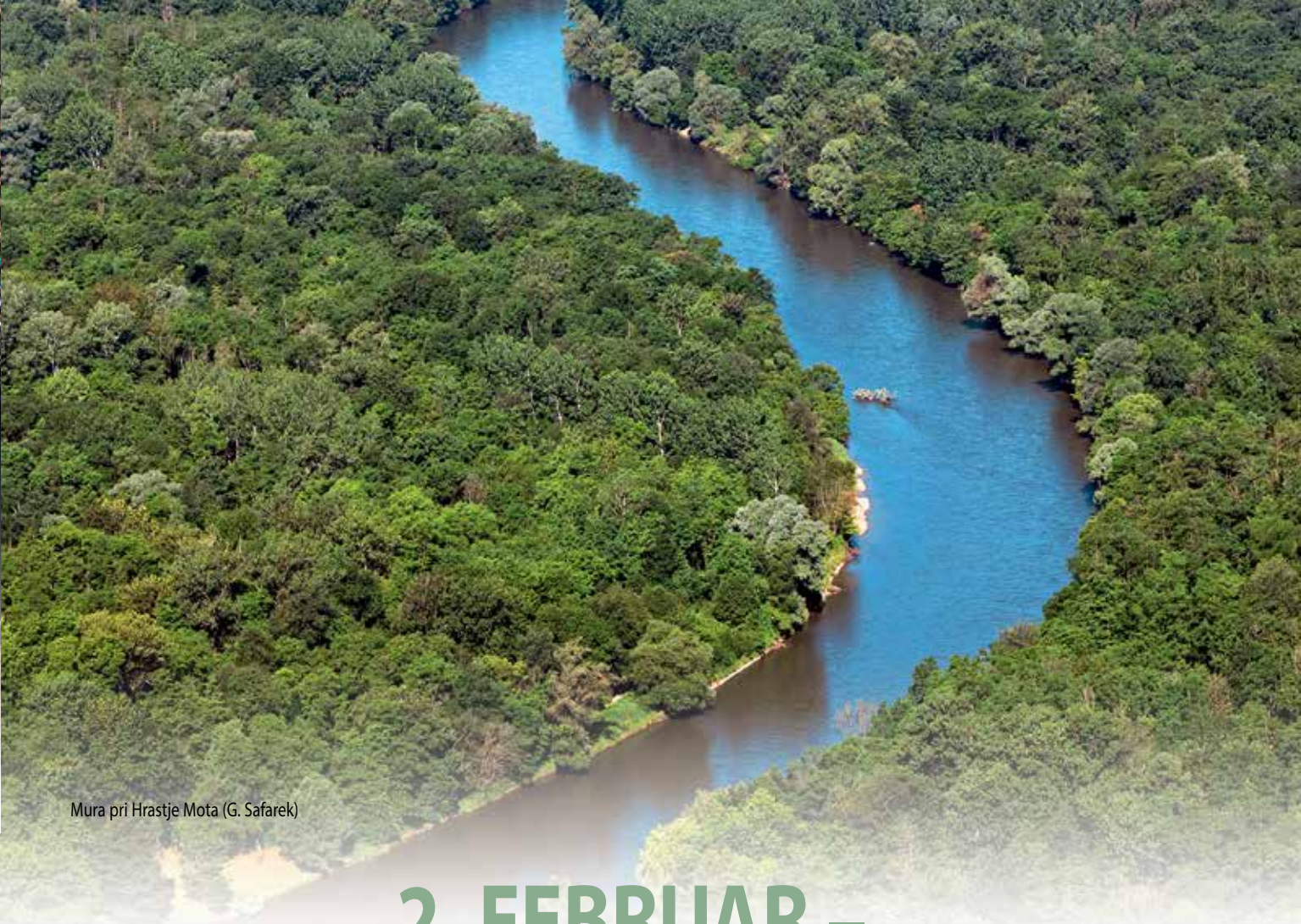
Prvi korak je, da države zaveze Sporazuma Kunming-Montreal izpolnijo. Države morajo posodobiti nacionalne strategije za biotsko raznovrstnost in akcijske načrte, da jih uskladijo z globalnim ciljem, ki je obrniti izgubo biotske raznovrstnosti do leta 2030.

»Pogled je usmerjen tudi v EU. Že jutri, in sicer na zasedanju ministrov EU za varstvo okolja, morajo države članice ravnati v skladu z duhom Montreala in izraziti svojo nedvoumno podporo predlogu Komisije, da se do leta 2030 obnovi najmanj 20 % kopnega in najmanj 20 % morskih področij EU do leta 2030,« zaključuje Kalauzova.

Nevenka Lukić Rojšek,
predstavnica WWF Adrija v Sloveniji

Nataša Kalauz – WWF Adria (Ante Gudelj, FAH)

Mura pri Hrastje Mota (G. Safarek)

2. FEBRUAR – SVETOVNI DAN MOKRIŠČ

Revitalizacija oz. oživitev rek je glavna tema letošnjega svetovnega dneva mokrišč, ki ga na ta dan praznujemo že od leta 1971. In ravno revitalizacija določenih rečnih območij v evropski Amazonki je rezultat, ki ga želi Svetovna organizacija za varstvo narave WWF doseči z novim projektom, katerega vrednost je skoraj pet milijonov evrov.

»Z vlaganjem v obnovo rek, mokrišč in šotišč vlagamo v podnebno odporno prihodnost in zelo smo veseli, da so to prepoznali naši donatorji, ki so se odločili vložiti v obnovo Mure, Drave in Donave na Hrvaškem, v Sloveniji in Srbiji,« pravi **Ivana Korn Varga** iz WWF Adria. »S petletnim projektom *»Revitalizacija evropske Amazonke«*, ki se izvaja na območju 5-državnega UNESCO-vega biosfernega območja Mura-Drava-Donava, bomo na štirih lokacijah revitalizirali različne ekosisteme. Lokalno prebivalstvo bo neposredno vključeno v vse aktivnosti. Poleg podpore razvoju trajnostnih oblik poslovanja z uvedbo trajnostnega gospodarskega inkubatorja bomo povezali vse ključne deležnike, da bodo lahko skupaj oživljali prostor tudi po zaključku našega projekta,« poudarja Korn Varga.

Revitalizirani bodo mokrotni travniki ob reki Muri v Sloveniji, kjer se bo s tradicionalno živinorejo v sodelovanju z lokalnimi kmeti, lokalnimi vrtci in šolami vzpostavil model krožnega gospodarstva. Na Hrvaškem bodo na reki Dravi, ob izlivu reke Mure,

priključili zaledno vodo, ki bo povečala zadrževalno površino ob večjih vodnih valovih in ponovno omogočila pretok vode na priljubljenem kopališču pri občini Legrad. V naravnem parku Kopački rit bodo očistili zaledne vode in tako povezali Donavo s Kopačkim jezerom, ki je tudi največja stoječa voda v parku. V Srbiji se bodo v Posebnem naravnem rezervatu Zgornje Podunavlje ukvarjali s preusmeritvijo hibridnih nasadov topolov v avtohtoni heterogeni poplavni gozd, poleg tega pa bodo raziskovali, kako se bo območje naravno revitaliziralo.

»V močvirnih habitatih živi kar 40 % vseh vrst, pa tudi več kot milijarda ljudi na svetu, katerih dobrobit je neposredno odvisna od teh habitatov. Zato so takšne naložbe izjemno pomembne za evropsko Amazonko, na ozemlju katere živi okoli milijon ljudi. Le tako se lahko soočimo s podnebno krizo in krizo izgube biotske raznovrstnosti ter dosežemo trajnostni razvoj,« zaključuje Korn Varga.

Projekt *»Revitalizacija evropske Amazonke«* podpira Endangered Landscapes Programm (Program za ogrožene pokrajine), ki ga upravlja Cambridge Conservation Initiative v sodelovanju z Arcadio, Lisbet Rausing in Peter Baldwin Charitable Trust.

Nevenka Lukić Rojšek,
predstavnica WWF Adria v Sloveniji

PRAVNA SREDSTVA ZOPER NEUSKLAJENI RGN

Vprašanje: Ali ima ribiška družina kot koncesionar, ki je dolžan izvajati ribiško upravljanje skladno z upravljavskimi akti, možnost vložiti pravna sredstva zoper sprejet ribiškogojitveni načrt (RGN), ki je bil sprejet brez soglasja RD oziroma v katerem niso bile upoštewane pripombe in mnenja ribiške družine, ki so bistvenega pomena za ribiško upravljanje?

DEJANSKO STANJE

Izvajalec ribiškega upravljanja (v nadaljevanju: RD) izvaja ribiško upravljanje v ribiškem okolišu na podlagi letnega programa, izdelanega na podlagi ribiškogojitvenega načrta (v nadaljevanju: RGN), ter ga do 31. decembra za prihodnje leto pošlje v potrditev Zavodu za ribištvo Slovenije (v nadaljevanju: zavod). Če zavod v 30 dneh ne da pisnih pripomb, se šteje, da je letni program potrjen. Do potrditve novega letnega programa se uporablja letni program za preteklo leto.

Podlaga za ribiško upravljanje v posameznih ribiških okoliših so RGN, torej je RGN tudi podlaga za izdelavo letnega programa (v nadaljevanju: LPD). Osnutek RGN za obdobje 6 let za vsak posamezni ribiški okoliš na podlagi načrta ribiškega upravljanja (v nadaljevanju: načrt) izdelava zavod na podlagi mnenja RD in lokalne skupnosti. Na predlog zavoda ga sprejme minister v soglasju z ministrom, pristojnim za ohranjanje narave in ministrom, pristojnim za vode.

RGN-ji so bili konec leta 2022 podpisani s tem, da najmanj sedem RGN-jev ni usklajenih z mnenji RD, saj te nasprotujejo določbi o popolni prepovedi krmljenja pri ribolovu. Tudi nekatere druge RD imajo tehtne pripombe na sprejeto vsebino RGN-jev. Kako ravnati v primeru, da zavod predloži ministrom neusklajen osnutek RGN-ja, ti pa ga podpišejo. Ali ima RD kakšno pravno varstvo?

MATERIALNO PRAVO

Materialno pravo, ki podaja odgovor na navedeno vprašanje, je podano v določbah sledečih predpisov:

Ustava Republike Slovenije (URS, Uradni list RS, št. 33/91I do 92/21);
Zakon o sladkovodnem ribištvu (ZSRib, Uradni list, RS, št. 61/06 in naslednji);

Pravilnik o načrtovanju in poročanju v ribištvu (Uradni list RS, št. 18/08);

Zakon o državni upravi (ZDU-1, Uradni list RS, št. 52/02 do 189/2021) in

Zakon o upravnem sporu (ZUS-1, Uradni list RS, št. 105/06 do 109/12).

ODGOVOR

Upravljanje rib je v pristojnosti države. S programom upravljanja rib (v nadaljevanju: program) se določijo usmeritve upravljanja rib na državni ravni za obdobje 12 let. Program sprejme vlada. Zadnji Program upravljanja rib v celinskih vodah Republike Slovenije je bil s strani vlade RS sprejet v decembru 2015 za obdobje do leta 2021. Na podlagi programa je sprejet ribiško gojitveni načrt (RGN). Osnutek pripravi zavod na podlagi mnenja RD in lokalne skupnosti. Ministrstvo pred sprejemom načrta seznani javnost z vsebino osnutka načrta, ta ima možnost dajanja pripomb. Načrt sprejme minister, v soglasju z ministrom, pristojnim za ohranjanje narave in ministrom, pristojnim za vode. Veljavni načrti so veljali do konca leta 2022. Na podlagi navedenega lahko zaključim, da RD za pripravo LPD za leto 2023 nimajo drugih veljavnih pravnih podlag in usmeritev, kot so program, veljaven do konca leta 2021, in načrti, veljavni do konca leta 2022. Pravilnik o načrtovanju in poročanju v ribištvu v 5.

odstavku 28. člena določa, da do sprejetja novega ribiškogojitvenega načrta se za izdelavo letnega programa izvajanja ribiškega upravljanja uporablja ribiškogojitveni načrt preteklega obdobja. Pri tem ni nepomembna vsebina načrta, saj je zakonsko določena in je obvezna strokovna podlaga za celovito ribiško upravljanje posameznega ribiškega območja, torej tudi osnovna strokovna podlaga za usmeritve pri določanju ribolovnega režima. Ta pravilniška določba je zato neusklajena z določbo Zakona o sladkovodnem ribištvu, ki v 74. členu določa in opredeljuje zgolj prehodno obdobje iz starega sistema upravljanja rib in ribiškega upravljanja v nov sistem ter izrecno ne ureja in ne dovoljuje ribiškega upravljanja po časovno že pretečenih ribiškogojitvenih načrtov, o čemer smo pisali v prejšnji številki glasila. Pravilnik kot nižji pravni akt pa mora biti vselej usklajen z zakonom, ki je višji pravni akt.

Po drugem odstavku 120. člena Ustave morajo upravni organi opravljati svoje delo v okviru in na podlagi Ustave in zakona. Pomeni, da so pri izdajanju podzakonskih predpisov in svojih odločitev vezani na zakonske podlage, s podzakonskimi akti lahko le podrobneje uredijo in razčlenijo z zakonom določene pogoje, v skladu z nameni in kriteriji iz zakona, oziroma uredijo način uresničevanja ali izpolnjevanja zakonsko določenih pogojev. Navedeno zavezuje tako zavod kakor ministrstva pri svojih odločitvah. Kot že rečeno, je ZSRib v členih od 10 do 13 določil, kako se načrtuje upravljanje rib, pristojni minister pa je s citiranim pravilnikom še podrobneje opredelil strokovne podlage in vsebino načrta, vsebino in način izdelave RGN ter LPD ter njihov postopek sprejemanja. Pomeni, da je možna razlaga, da se pri izdelavi novih RGN lahko upoštevajo le do sedaj podane usmeritve in pogoji, dokler po predpisanih postopkih ne bodo sprejeti novi program in načrti.

RD so dolžne v skladu s 13. členom ZSRib do 31. decembra pripraviti LPD in ga posredovati zavodu v potrditev. Če zavod v 30 dneh ne da pisnih pripomb, se šteje, da je LPD potrjen. Do potrditve novega LPD se uporablja LPD za preteklo leto.

V primeru, da zavod ne bi upošteval mnenja RD pri osnutku RGN in bi takšen neusklajen RGN sprejela ministrstva, bi imela RD možnost sprožitve upravnega spora zoper takšen dokončen upravni akt. Upravni akt po 2. odstavku 2. člena ZUS-1 je upravna odločba in drugi javnopravni, enostranski, oblastveni posamični akt, izdan v okviru izvrševanja upravne funkcije, s katerim je organ odločil o pravici, obveznosti ali pravni koristi posameznika, pravne osebe ali druge osebe, ki je lahko stranka v postopku izdaje akta. Sprejeti RGN bi se lahko izpodbijal iz vseh razlogov, določenih v 27. členu ZUS-1, pri tem bi se v skladu s 32. členom ZUS-1 lahko zahtevala odločitev izvršitve tistega dela RGN, ki ni usklajen, ali v enakem obsegu podal predlog za izdajo začasnih odredb.

Jože Cepec,

član Komisije za pravna vprašanja in upokojeni sodnik višjega sodišča

SPOŠTOVANI BRALCI!

Če imate pravno vprašanje s področja ribištva, na katerega ne najdete odgovora, jih pošljite na naslov glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si.

Komisija za pravna vprašanja bo zanje poiskala odgovore, ki jih bomo nato objavili v glasilu.

CORTLAND

Solarez

PARTRIDGE
OF REDDITCH

HARDY
ALNWICK | ENGLAND

www.monster-bite.com
Slamnikarska cesta 1a, 1230 Domžale
info@monster-bite.com, 040 840 889

NA VEČ KOT
700m²

ZA VSE ČLANE RZS TUDI 10% POPUSTA OB NAKUPU NA IZBRANE ARTIKLE V NAŠI TRGOVINI

USPEŠNO ZAKLJUČEN NATEČAJ RZS ZA NAJUSPEŠNEJŠO RIBIŠKO DRUŽINO PRI PRIDOBIVANJU MLADIH ČLANOV

RZS in Komisija za delo z mladimi RZS je v želji v vključevanju mladih ribičev v vrste RD uspešno zaključila natečaj za najuspešnejšo RD pri pridobivanju mladih. V naše vrste se je v letu 2022 vključilo 95 (skupaj 1605) več mladih članov kot leto poprej. Najuspešnejša RD pri pridobivanju mladih članov je bila RD POSTOJNA, ki ima med svojimi vrstami kar dobrih 41 % mladih članov. Sledijo ji RD SORA z dobrimi 30 %, RD CERKNICA z 28 %, RD ŠEMPETER s 24 % in RD RENČE s 23 % mladih članov (podrobno v tabeli 1).

Kot obljubljeno, bomo 5 najuspešnejšim RD podarili praktične nagrade. Razglasitev in podelitev bo na letošnji skupščini RZS.

Tabela 1: Število mladih članov v primerjavi z vsemi člani v letu 2022:

RD	št. oseb	AM + DAM	AŠ + AŠI	mladinci skupaj 2022	% mladih
POSTOJNA	67	27	1	28	41,79
SORA	79	23	1	24	30,38
CERKNICA	150	42	0	42	28,00
ŠEMPETER	336	79	2	81	24,11
RENČE	251	51	8	59	23,51
RIBNICA	97	21	1	22	22,68
TRBOVLJE	41	9	0	9	21,95
BOHINJ	115	21	4	25	21,74
AJDOVŠČINA	125	21	6	27	21,60
MOZIRJE	216	42	2	44	20,37
BISTRICA DOMŽALE	305	54	7	61	20,00
SOTLA	60	12	0	12	20,00
ČRNOMELJ	141	21	7	28	19,86
LITJA	96	17	2	19	19,79
LJUBNO	187	26	11	37	19,79
ST.SAVA	175	34	0	34	19,43
BISTRICA IL. BISTRICA	167	31	1	32	19,16
VRHNIKA	133	25	0	25	18,80
BARJE	225	34	8	42	18,67
BLAD	284	48	1	49	17,25
ŽIRI	42	7	0	7	16,67
ORMOŽ	289	37	11	48	16,61
KOPER	44	4	3	7	15,91
RADEČE	101	15	1	16	15,84
LAŠKO	96	13	2	15	15,63
DOLOMITI	52	7	1	8	15,38
MAJŠPERK	66	9	1	10	15,15
MURSKA SOBOTA	634	82	12	94	14,83

VELENJE	159	21	2	23	14,47
VISOKO	57	8	0	8	14,04
N.MESTO	725	82	17	99	13,66
SL. BISTRICA	262	31	3	34	12,98
LEDAVA	560	64	8	72	12,86
GROSUPLE	86	10	1	11	12,79
MURA PALOMA	152	18	1	19	12,50
SEVNICA	209	19	7	26	12,44
BRESTANICA	226	27	1	28	12,39
SOČA	98	11	1	12	12,24
MEDVODE	123	12	3	15	12,20
TOLMIN	378	32	11	43	11,38
RADGONA	520	46	12	58	11,15
KOSTANJEVICA	138	14	1	15	10,87
VOGLAJNA	113	8	4	12	10,62
METLIKA	91	9	0	9	9,89
CELJE	353	30	4	34	9,63
KRANJ	262	24	1	25	9,54
RADLJE	231	22	0	22	9,52%
VEVČE	165	14	1	15	9,09
PAKA	63	4	1	5	7,94
ŽELEZNIKI	39	3	0	3	7,69
RADOVLJICA	138	2	8	10	7,25
HRASTNIK	57	4	0	4	7,02
PTUJ	359	23	0	23	6,41
TRŽIČ	159	8	0	8	5,03
KOROŠKA	278	8	5	13	4,68
ZAGORJE	88	4	0	4	4,55
PESNICA	260	6	5	11	4,23
LJUTOMER	355	8	7	15	4,23
JESENICE	108	1	3	4	3,70
MARIBOR	416	9	4	13	3,13
IDRIJA	130	1	2	3	2,31
RUŠE	235	2	1	3	1,28
BREŽICE	334	0	1	1	0,30
KOČEVJE	200	0	0	0	0,00

Pohvaliti moramo tudi vse RD, ki jim je uspelo delež mladih članov obdržati oz. celo dvigniti glede na delež iz prejšnjega leta in te so: RD MAJŠPERK (90 % več mladih članov kot leto poprej), RD MARIBOR (+77 %), RD BOHINJ (+56 %), RD MEDVODE (+53 %) in RD VOGLAJNA (+50 %).

Komisija za delo z mladimi ribiči bo tudi v letu 2023 razpisala natečaj za najuspešnejšo rd pri pridobivanju mladih. Zato pozivamo vodstva RD, da se poskusijo v čim boljši meri vključiti v programe osnovnih šol, organizirajo taborne in delavnice za mlade ribiče, najdejo in spodbudijo člane, da postanejo mentorji mladim ribičem, kajti v komisiji ugotavlja-

mo, da so to pri pridobivanju novih mladih članov najboljše primeri dobrih praks.

V ta namen je komisija RZS pripravila darilne pakete za uporabo na taborih in za pridobivanje novih mladih članov. Število paketov je omejeno in zato je komisija sprejela naslednji sklep: "Ribiška družina lahko letno zaprosi za število toliko kompletov, kolikor so imeli novih AM članov lansko leto + 20 %".

Darilni paketi so prvenstveno namenjeni pridobivanju novih mladih članov.

Aleš Horvat,
predsednik komisije za mlade RZS

SESTANEK SKUPINE NVO ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

Po nekajletnem premoru se je dne, 10. 2. 2023, na pobudo lovcev in ribičev v sejni sobi RZS ponovno sestala skupina nevladnih organizacij za trajnostni razvoj, z namenom obravnavati vprašanje zahtev javnega sklada kmetijskih zemljišč (JSKZ) po vračilu zemljišč, ki so jih društva članic Skupine legalno odkupila. Vsaj na ribiškem področju sta bili v zadnjih mesecih dve RD toženi s strani Sklada. Podobne težave imajo še lovci, planinci in taborniki. To izkazuje, da čeprav so članice Skupine že leta 2019 pozvale Vlado RS k rešitvi tega zapleta, do ustrezne rešitve še ni prišlo. Predlog državne rešitve, da bi društva članic skupine dobile svoja zemljišča nazaj v brezplačni dolgoročni najem, za članice ni sprejemljiv. Sklad se drugačnim rešitvam zapleta ogiba. Tudi sodbe sodišč niso naklonjene argu-

mentom društev, kar pomeni, da je treba spremeniti zakonsko podlago. Sklep sestanka je, da članice ponovijo svoj dopis Vladi RS in v njem izpostavijo krivičnost države do lastnine društev in zahtevajo pravno ustrezno rešitev. V drugem delu sestanka so prisotni predstavniki članic izpostavili še ostale pereče težave in izmenjali mnenja in poglede o njihovem reševanju (inflacija in njen vpliv na stanje članstva v društvih ipd.).

Skupino sestavljajo Čebelarska zveza Slovenije, kinološka zveza, Lovska zveza Slovenije, planinska zveza, ribiška zveza, turistična zveza in Zveza tabornikov Slovenije. Po dogovoru Skupino vsako leto vodi druga zveza, v letu 2023 bo to Turistična zveza Slovenije.

SESTANKI KOMISIJE ZA UPOSABLJANJA UREDNIŠKEGA ODBORA RZS, TEKMOVALNE KOMISIJE RZS IN KOMISIJE ZA DELO Z MLADIMI

Seja Komisije za usposabljanja

Na sestanku 27. 1. 2023 so člani komisije obravnavali problematiko opravljanja ribiških izpitov za mladoletne člane RD in vprašanje recipročnosti priznavanja ribiških izpitov med Slovenijo in Hrvaško. Seznanili so se s poročilom o opravljenem delu komisije v preteklem letu, na podlagi prispelih potreb RD po osnovnih in višjih oblikah ribiških usposabljanj pa je bil predlagan delovni načrt terminov usposabljanja za ribiške čuvaje, gospodarje in elektroribičarje v letošnjem letu. Prvi posvet za vodstva RD o Izvajanju nalog ribiško-čuvajskih služb v sodelovanju z ribiško inšpekcijo bo zveden 17. 3. v prostorih Celjskega sejma. Drugi posvet o gospodarjenju s potočno postrvjo pa je v sodelovanju z ZZRS predviden za jesen. Za ribiče tekmovalce bo prav tako 18. 3. 2023 na Celjskem sejmu izvedeno usposabljanje za Športnega delavca v sladkovodnem ribištvi. Glede na podano finančno poročilo o stroških izvedb višjih oblik usposabljanj so člani komisije obravnavali vprašanje poenotenja njihovih cen.

Strokovna služba RZS

Seja Uredniškega odbora RZS

Uredniški odbor je na sestanku 1. 2. 2023 imenoval še zadnjega petega člana komisije, kot nalaga Poslovnik o delu Uredniškega odbora. Urednica glasila in spletnih strani je obvestila, da sta podpisani pogodbi za oglaševanje v Ribiču še z dvema ponudnikoma. Uredniški odbor je obravnaval vprašanje elektronske verzije glasila; zaključilo se je prehodno obdobje, v katerem so naročniki imeli možnost prejemanja obeh oblik (tiskane in elektronsko). Sprejeli so sklep, da se okrepi oglaševanje za elektronsko verzijo glasila.

Strokovna služba RZS

Seja Tekmovalne komisije

Komisija je na svojem sestanku 2. 2. 2023 obravnavala redna poročila predsednikov tekmovalnih podkomisij za lov rib s plovcem, lov rib z umetno muho, lov krapov z obtežilnikom in kastinga za prihodnje leto. Na podlagi predlogov je bila sprejeta odločitev o posredovanju predloga koledarja tekem državnega

prvenstva v vseh ribiških disciplinah za leto 2023 skupaj z imenovanjem organov tekom tekmovanj, upravnemu odboru RZS v korespondenčno odločanje. Upravni odbor bo na svoji redni seji potrdil imenovanje nove tekmovalne podkomisije za lov rib s krmilnikom (ang. *feeder*) v sestavi Matjaž Mesarič, Franc Terglav in Zvonko Vincek. Posebnih sprememb pravil v posameznih disciplinah za tekoče tekmovalno leto na sestanku ni bilo, razen tistih, ki jih je uvedla mednarodna ribiška konfederacija CIPS/FIPS in so jih tekmovalci dolžni vključiti. Tekmovalna komisija je obravnavala dopis RD Ptuj – predlog o izvajanju tekom v lovu rib s plovcem za veterane in bo podala ustrezen odgovor. Obravnavana je bila tudi možnost podaljšanja roka za registracije tekmovalcev.

Strokovna služba RZS

Seja Komisije za delo z mladimi

Člani komisije so preko videokonference 10. 2. 2023 govorili o usposabljanju mentorjev mladinskih sekcij RD in o pripravi vsebina srečanja za leto 2024, kot tudi o možnosti formaliziranja naziva mentor. Člani komisije so se seznanili s podatki iz baze Klen o RD z največjim odstotkom mladincev v svojih vrstah; glede na javno objavljeni natečaj bodo rezultati razglašeni predvidoma na skupščini RZS 30. 3. 2023. Razprava je tekla o stanju priprav izvedbe mladinskega muharskega tabora, ki bo letos v Osilnici, in možnosti obuditve splošnega tabora mladih ribičev. Na koncu je komisija obravnavala še dopisa RD Novo mesto in RD Ajdovščina o distribuciji darilnih paketov za mlade ribiče in o možnostih starševskega mentorstva mladim ribičem.

Strokovna služba RZS

OBVESTILO

PREDSTAVITEV PROJEKTA CRP – STRATEGIJA UPRAVLJANJA S POTOČNO POSTRVJO

Stanje populacij potočne postrvi v vodotokih Slovenije se že vrsto let slabša. Kakovost ribolova ni zadovoljiva in naravne populacije se ne obnavljajo dovolj učinkovito.

Odgovore na vzroke in možne rešitve je v zadnjih nekaj letih iskal raziskovalni projekt CRP - Izdelava strategije upravljanja s potočno postrvjo v Sloveniji, kjer sta moči in znanje združila Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani in Zavod za ribištvo Slovenije. Namen projekta je bil podati strategijo za sonaravno in trajnostno upravljanje s potočno postrvjo, ob upoštevanju rezultatov genetskih raziskav, analizi njenega stanja in aktualnih upravljalških praks v Sloveniji.

Projekt je bil 13. 1. 2023 v Ljubnem ob Savinji predstavljen

Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je projekt tudi sofinanciral. Dr. Jernej Bravničar in dr. Aleš Snoj (oba z Biotehniške fakultete) sta obrazložila vpliv genetike ribogojniških plemenskih jat na stanje populacij v naravi. Raziskave namreč potrjujejo vpliv dolgoletnega poribljavanja z atlantskimi ribogojniško vzrejenimi potočnimi postrvmi na genetsko sliko naravnih populacij. Vnos ribogojniških genov niža sposobnost preživetja vrste in njeno prilagajanje na spremembe v naravi.

Dr. Daša Zabrc (Zavod za ribištvo Slovenije) je predstavila načrtovane spremembe pri upravljanju z vrsto, ki bi lahko njeno stanje izboljšale. Poudarek je predvsem na ustreznem (lokalnem) poreklu in prevladujočem donavskem genotipu plemenskih jat

in zaroda, ustreznih prilagoditvah ribogojniških praks za gojenje donavske linije potočne postrvi, na spremembah pri načinu poribljavanja in sonaravne gojitve ter na zaščiti naravnih populacij ter njihovih dristišč.

Dogodek je gostila Ribiška družina Ljubno ob Savinji, ki je udeležencem po srečanju svojo vzrejo potočnih postrvi tudi predstavila.

Delo na projektu je zaključeno, sledi pa najpomembnejše – prenos v prakso. Tekom leta bodo na temo upravljanja s potočno postrvjo za ribiške upravljalce in ribogojce organizirana izobraževanja in zagotovljene vse potrebne informacije.

Tina Leskošek,

Zavod za ribištvo Slovenije

Udeleženci predstavitve so si ogledali tudi ribogojnico RD Ljubno ob Savinji. Foto: Gregor Križnik

RIBOLOV V BAKRENI DOBI

Oris ribolova v prazgodovini nadaljujemo z bakreno dobo, obdobjem, v katerem je človek spoznal dobre lastnosti bakra in tudi drugih kovin (predvsem svinca, srebra, zlata) ter iz bakra pričel izdelovati različna orodja in nakit.

Čeprav so v nekaterih regijah, predvsem na Bližnjem vzhodu in v Jugovzhodni Evropi, orodja iz bakra in svinca izdelovali že v 6. tisoč. pr. n. št., pa se je znanje o pridobivanju bakrene rude in metalurgiji razširilo po Srednji Evropi po približno 4350 pr. n. št. in v druge dele Evrope po približno 4000 pr. n. št.; okoli 2300 pr. n. št. pa je baker kot surovino za izdelavo orodij in nakita skoraj povsem nadomestil bron (npr. Strahm, Hauptmann 2009). Gre za obdobje, iz katerega poznamo okoli Alp številne ostanke kolišč oziroma vasi na mokrotnih in občasno poplavljenih robovih jezer, sestavljene iz hiš, ki so jih postavili na lesene kole, s čimer so jih zaščitili pred poplavami (npr. Velušček, Čufar 2014).

Kolišča so edinstvena najdišča, saj se zaradi anaerobnih razmer v mokrotnih tleh na njih izjemno dobro ohranijo organski ostanki, kar arheologom omogoča bistveno boljšo osnovo za raziskave preteklosti, kot jo omogočajo najdišča iz drugačnih okolij. Zato je bilo leta 2011 skupaj 111 krajev s kolišči v Avstriji, Franciji, Nemčiji, Italiji, Švici in na Ljubljanskem barju v Sloveniji vpisanih na UNESCOV seznam svetovne kulturne dediščine (<https://whc.unesco.org/en/list/1363/>), s čimer ta mednarodna organizacija pomaga pri promoviranju kolišč in spodbuja k njihovemu ohranjanju.

Iz kolišč v Srednji Evropi so ohranjene številne najdbe iz organskih materialov, med katerimi so tudi ribolovni pripomočki. Zato si lahko v pričujočem prispevku nekoliko pobližje ogledamo tehnike ribolova v bakreni dobi.

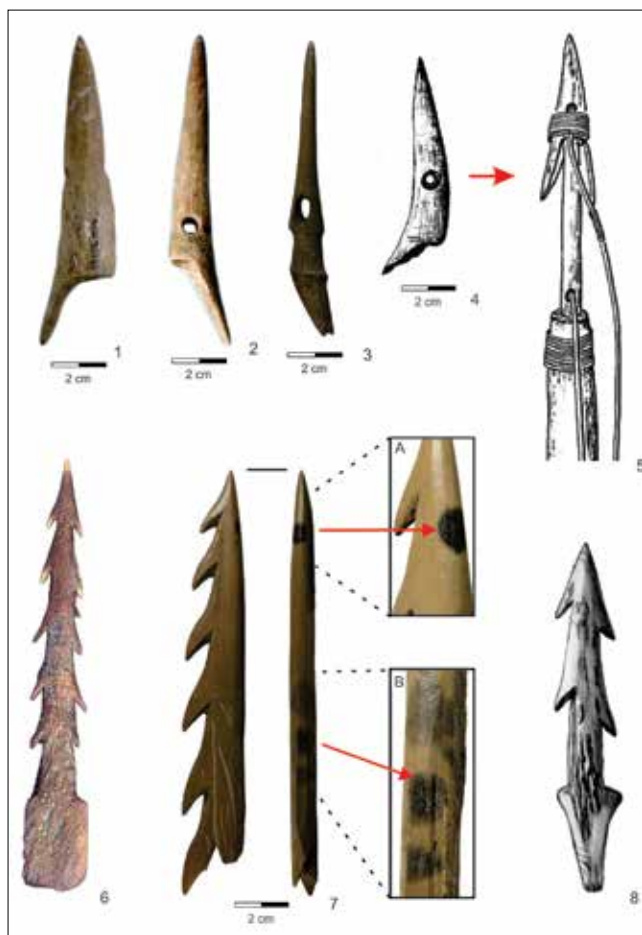
Slika 1. Karta najdišč omenjenih v besedilu, z najdbami ribolovnih pripomočkov iz bakrene dobe: 1 Pietrele, 2 Zugersee, 3 Jortveit, 4 Ig, 5 Arbon Bleiche, 6 Saint Blaise, 7 Ballas, 8 Mondsee, 9 Teleilat Ghassul, 10 Zug Riedmatt in Steinhausen, 11 Cham Eslen, 12 Zürich-Seeefeld in Maur-Schifflande, 13 Serteya I, 14 Hočevarica, 15 Črnelnik, 16 Chlorakas-Palloures, 17 Veksa 3. © Google Satellite

Ribolov s harpuno

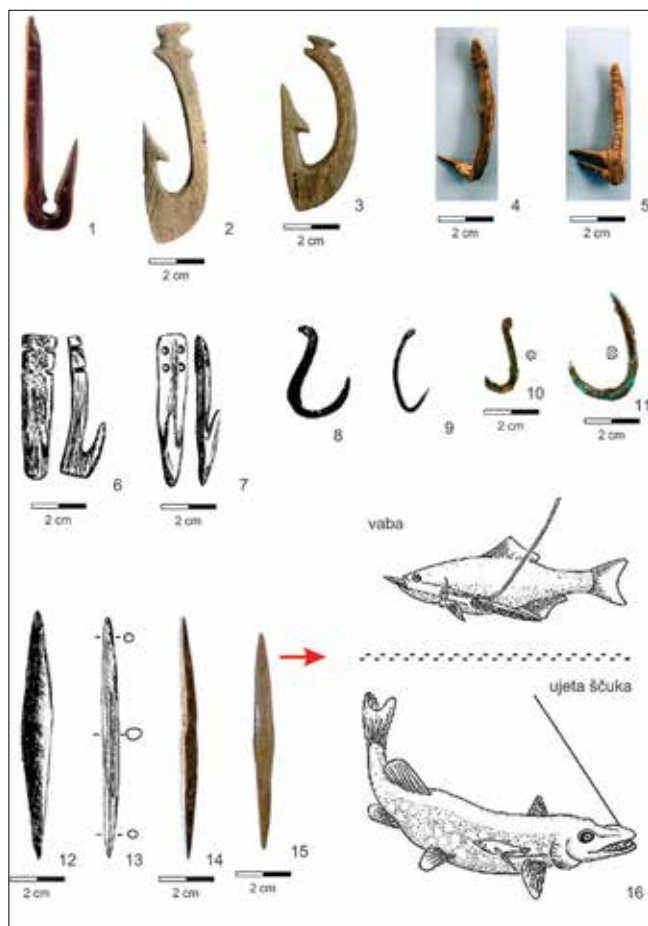
Najdbe z najdišč po Evropi kažejo, da sta bila podobno kot v kameni dobi tudi v bakreni dobi pomembna sladkovodni in morski ribolov (slika 1). Lovili so na različne načine, pri čemer je bil način ribolova prilagojen predvsem velikosti ribe, ki so jo želeli uloviti in trenutnim okoliščinam, in ne toliko lokaciji, saj srečamo na najdiščih ob morjih enake ribolovne pripomočke kot na najdiščih v notranjosti kontinenta.

V bakreni dobi se je pogosto lovilo s harpuno, ki predstavlja osnovno tehniko ribolova vse od konca starejše kamene dobe. V Evropi in po Sredozemlju se pojavljata predvsem dva tipa harpun: rožene tulaste harpune z luknjo za špago in rožene nazobčane harpune. Odkrite so bile na številnih najdiščih po Evropi, pojavljajo se že na najdiščih iz sredine 5. tisoč. pr. n. št., posebej pogoste pa so na najdiščih iz 4. in 3. tisoč. pr. n. št.

Več primerkov roženih tulastih harpun z luknjo je poznanih z najdišča Pietrele v Romuniji, datiranega v čas med 4400 in 4200 pr. n. št. (slika 2: 1; slika 1: 1; Benecke et al. 2013, 186, sl. 12) in z

Slika 2. Najpogostejša tipa harpun v bakreni dobi in rekonstrukcija uporabe tulaste harpune: 1–5 koščene tulaste harpune, 6–8 rožene nazobčaste harpune. 1 in 8 Pietrele, 2 Zugersee, 3 in 7 Jortveit, 4 Ig, 5 rekonstrukcija uporabe tulaste harpune, 6 Arbon Bleiche.

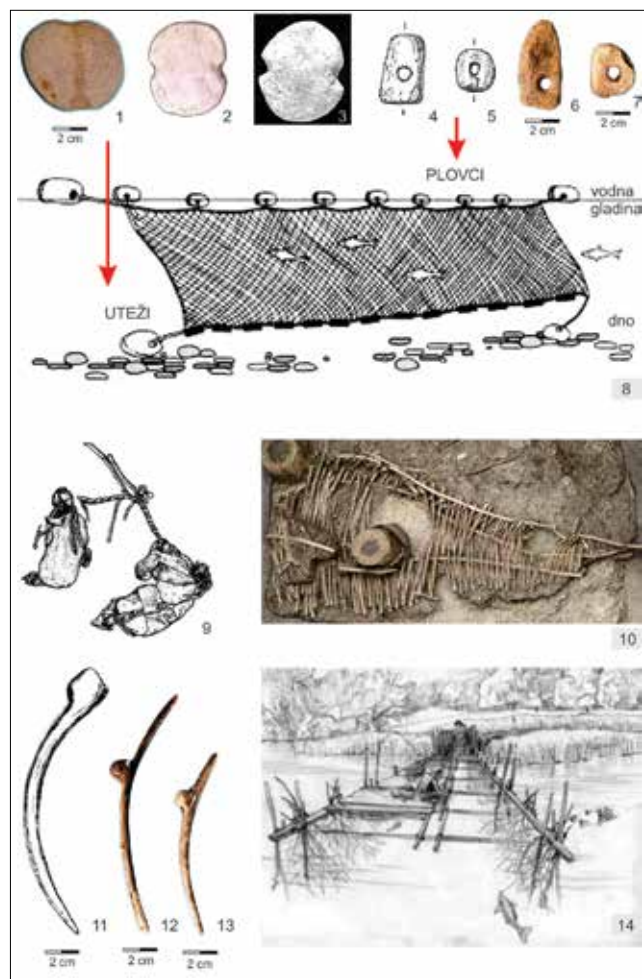

Slika 3. Trnki z najdišč iz bakrene dobe in rekonstrukcija uporabe ravnega trnka: 1 Arbon Bleiche, 2–3 Jortveit, 4–5 Saint Blaise, 6–7 in 12 lg, 8 Ballas (1. ali 2. dinastija), 9 Mondsee, 10–11 Teleilat Ghassul, 13 Arbon Bleiche, 14 Zug Riedmatt, 15 Pietrele, 16 rekonstrukcija uporabe ravnega trnka.

najdišča Jortveit na jugozahodnem Norveškem, datiranega med 3480 in 2880 pr. n. št. (slika 2: 3; slika 1: 3; Nielson 2022, 960, sl. 2). Številne praktično povsem enake so bile odkrite tudi na švicarskih koliščih iz 4. in 3. tisoč. pr. n. št. (npr. slika 2: 2; slika 1: 2; Eberli 2010, 83, sl. 2). Pri nas pa so skoraj povsem enake harpune odkrili na koliščarskih naselbinah na Ljubljanskem barju, največ na Dežmanovih koliščih pri Igu, ki so bila obljuda med približno 2800 in 2500 pr. n. št. (slika 2: 4; slika 1: 4; glej tudi Korošec in Korošec 1969, t. 84: 1–11).

S tulastimi harpunami se je podrobneje ukvarjal arheolog Svein Vatsvåg Nielsen (Nielsen 2022). Ugotavlja, da se v Evropi prvič pojavijo na Balkanu, in sicer okoli 4500 pr. n. št., in kmalu zatem na prostoru Romunije, Bolgarije, Moldavije in Ukrajine. V 4. in 3. tisoč. pr. n. št. so jih izdelovali skoraj v enaki obliki na prostoru centralne Rusije, na koliščarskih naselbinah okoli Alp, v Karpatski kotlini, v severni Nemčiji in v Skandinaviji. Uporabljali so jih za lovljenje velikih morskih živali, predvsem modroplavutega tuna, tjunov in kitov, v celinskem delu Evrope pa verjetno večjih sladkovodnih rib, kot sta som in ščuka. Verjetno so bile nasajene na daljšo leseno palico, medtem ko je bila špaga z enim koncem pritrjena na sulično ost, drugi del špaga pa je bil navit na špulo ali palico, ki jo je imel ribič pri sebi (slika 2: 5). Taka zasnova omogoča, da harpuna pri zadetku prodre skozi kožo v mišice ribe, pri tem pa se odlomi od lesene palice in znotraj telesa ribe bočno razširi, kar omogoča ribiču kontroliranje bega ribe. Na podoben način se uporabljajo na Norveškem harpune še danes.

Drugi splošno razširjen tip harpun v bakreni dobi so bile nazobčane rožene harpune, imenovane tudi harpune z oboje-

Slika 4. Drugi ribolovni pripomočki v bakreni dobi: 1–3 kamnite uteži, 4–7 plovci za mreže, 8 rekonstrukcija uporabe mreže, 9 uteži z ostanki mreže, 10 ostanki vrše, 11–13 košene igle za šivanje mrež, 14 rekonstrukcija uporabe pasti. 1 Cham Erlen, 2 Arbon Bleiche, 3 lg, 4–5 Zürich-Seefeld, 6–7 Zugersee, 9 Serteya I, 10 Mur-Schifflande, 11 lg, 12 in 13 Steinhausen.

stranskimi zalustmi. Tradicija izdelave tako oblikovanih harpun sega globoko v kameno dobo, glede na njihovo velikost pa so bile prav tako primerne za lov večjih rib. Odkrite so bile na širokem območju Evrope in Sredozemlja, in sicer tako na najdiščih ob obalah morij (npr. slika 2: 7; slika 1: 3) kot na koliščih iz 4. in 3. tisoč. pr. n. št. v Srednji Evropi (npr. slika 2: 6; slika 1: 5; Hüster Plogmann 2004, 274, sl. 325) in na najdišču Pietrele (slika 2: 8; slika 1: 1; Benecke et al. 2013, 185, sl. 11). Harpuna z zalustmi z najdišča Jortveit je ožgana na več mestih (slika 2: 7A–B), kar nakazuje, da so jo morda uporabljali pri nočnem ribolovu (Nielsen 2022, 960, sl. 2a–c).

Ribolov z vrvico in trnkom

Drugi način ribolova v bakreni dobi je bil ribolov s trnkom in vrvico. V primerjavi s kameno dobo so trnki bolj raznovrstnih oblik in iz različnih materialov. Še vedno so pogosti trnki iz kosti in roževine, srečamo pa tudi take iz bakra. Med najlepše primerke trnkov klasičnih oblik, izdelanih iz kosti, sodijo tisti z najdišč Arbon Bleiche (slika 3: 1, slika 1: 5; Hüster Plogmann 2004, 274, sl. 326) in Jortveit (slika 3: 2–3; slika 1: 3; Nielsen 2022, 960, sl. 2), pri nas s kolišč pri Igu (slika 3: 6, 7; slika 1: 4; Korošec in Korošec 1969, t. 82: 1–5, 7), poznani so tudi iz vzhodnega Sredozemlja, npr. z najdišča Chlorakas-Palloures na Cipru (slika 1: 16; Düring et al. 2018, 15, sl. 4). Posebnost sta dva trnka iz švicarskega kolišča Saint Blaise, saj sta bila izdelana iz čeljusti in zob uplenjenih ščuk (slika 3: 4, 5, slika 1: 6; Huber 2018, 65,

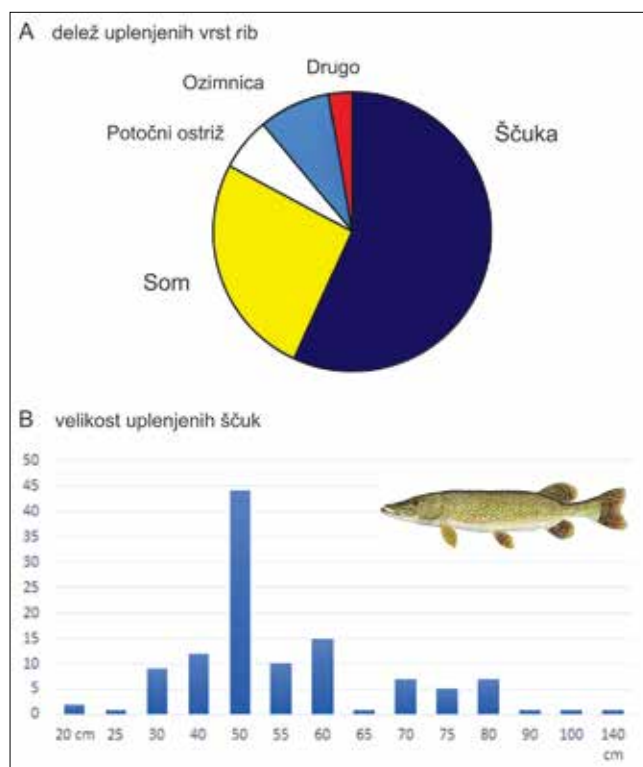
sl. 6). Iz bakra jih poznamo npr. z jezera Mondsee v Avstriji (slika 3: 9, slika 1: 8; Huber 2018, 68, sl. 9), iz približno sočasnih najdišč na Bližnjem vzhodu, npr. Teleilat Ghassul (slika 3: 10–11, slika 1: 9; Rosenberg, Chasan 2020, 230, sl. 2: 7–8), in iz prvih dinastij starega kraljestva v Egiptu, npr. Ballas (slika 3: 8, slika 1: 7; Diab 2015, 3, t. 1: 61).

Poleg trnkov klasičnih oblik so v bakreni dobi uporabljali tudi simetrične ravne trnke, izdelane iz kosti, ki so bili povprečne velikosti med 7 in 10 cm. Tudi v tem primeru gre za tradicijo iz kamene dobe, v bakreni dobi pa jih srečamo praktično na vseh boljše raziskanih koliščih v Srednji Evropi, kakor tudi na najdiščih v Skandinaviji, v jugovzhodni Evropi in v Sredozemlju. Odkriti so bili tudi na že omenjenih koliščih na Igu na Ljubljanskem barju (slika 3: 12, slika 1: 4; glej tudi Korošec in Korošec 1969, t. 85: 39, 50–53 itd.), Arbon Bleiche v Švici (slika 3: 13, slika 1: 5; Hüster Plogmann, Leuzinger 1995, 113, sl. 11: 6–12), na kolišču Zug Riedmat (slika 3: 14, slika 1: 10; Eberli 2010, 83, sl. 2) in na najdišču Pietrele v Romuniji (slika 3: 15; slika 1: 1; Benecke et al. 2013, 186, sl. 12). Namenjeni so bili ribolovu roparic. Njihova uporaba je bila preprosta: trnek so nataknili na živo (ali morda mrtvo?) ribo, ki so jo uporabili kot vabo in nato počakali, da je ribojeda vrsta ribo v celoti pogoltnila (slika 3: 16). Nato je sledil poteg vrvice, kar je povzročilo, da se je trnek v trebuhu ribe postavil prečno. Tako zapeta roparica je težko izbljuvala trnek, vendar je vrstica na drugi strani morala biti dovolj močna, da je kljubovala ostrim zobem ribe in njenemu begu.

Ribolov z ribiško mrežo, vršo in ribjimi pastmi

Arheološka najdišča na obalah jezer in paleo-jezer – preteklih jezer, ki danes ne obstajajo več (kot je jezero na Ljubljanskem barju) – skrivajo tudi drugačne ribolovne pripomočke. Izpričana je vrsta najdb, ki kaže, da so naši predniki v bakreni dobi uporabljali čolne, izdelane iz enega kosa debla, tj. deblake ali drevake, ki so jih gotovo koristili tudi pri ribolovu. Odkriti so bili tudi na Ljubljanskem barju (Velušček et al. 2009). Z njimi so verjetno lovili z različnimi ribolovnimi tehnikami. Med njimi so poleg ribolova s harpuno in ribolova s trnkom v bakreni dobi dobro izpričani tudi ribolov z ribiško mrežo, vršo in ribjimi pastmi.

Od mrež se na najdiščih iz bakrene dobe najpogosteje najdejo uteži iz kamna, plovci iz lesa, pogoste najdbe pa so tudi ukrivljene koščene igle, ki so jih uporabljali pri pletenju mrež. Uteži so bile odkrite npr. na koliščih Cham Eslen (slika 4: 1, slika 1: 11; Huber 2018, 63, sl. 3), Arbon Bleiche (slika 4: 2, slika 1: 5; Hüster Plogmann 2004, 273, sl. 323) in na Dežmanovih koliščih pri Igu (slika 4: 3, slika 1: 4; Greif 1998, 34, sl. 22), plovci za mreže na koliščih Zürich-Seefeld (slika 4: 4–5, slika 1: 12; Osimitz 2001, t. 21: 103, 137) in Zugersee (slika 4: 6–7, slika 1: 2; Eberli 2010, 86, sl. 7), igle na koliščih pri Igu (slika 4: 11; Greif 1998, 35,

Slika 5. Arbon Bleiche: A procentni deleži uplenjenih vrst rib, B velikost uplenjenih ščuk.

sl. 23) in Steinhausen (slika 4: 12, 13, slika 1: 10; Eberli 2010, 86, sl. 9). Redkejši so ostanki mrež, posebej pomembno najdbo pa predstavlja ostanek mreže z ruskega najdišča na mokrih tleh Serteya I, na katero sta še pritrjeni uteži (slika 4: 9, slika 1: 13; Mazurkevich et al. 2020, 28, sl. 7: 8). Te najdbe nakazujejo, da so pri ribolovu v bakreni dobi uporabljali mreže na podoben način kot danes. Spodnji del mreže je bil z utežmi potopljen na dno, vrh mreže pa je bil s pomočjo plovcev dvignjen od dna proti vodni gladini. S tako pripravljenimi mrežami so obkrožili ribe in jih polovili (slika 4: 8).

Izjemna je najdba vrše s švicarskega kolišča Maur-Schiffflände (slika 4: 10; slika 1: 12; Huber 2018, 66, sl. 7). Narejena je bila iz prepleta lesa in je imela na eni strani majhno odprtino, ki se je na drugi strani močno razširila. Kot je videti po tej in podobnih najdbah, se tudi konstrukcija vrš v zadnjih petih tisočletjih ni bistveno spremenila.

Zadnji ribolovni pripomoček, vreden omembe, so ribje pasti. Gre za odkritja trapezastih in linearnih konstrukcij velikega formata, zgrajenih iz majhnih lesenih kolov in prepleta vej ali lesa. Poznane so iz številnih najdišč na mokrih tleh po Evropi. Veliko jih je npr. poznanih z najdišča Veksa 3, na desnem bregu reke Vologda v Rusiji, kjer je bila ugotovljena poselitev v bakreni dobi med 3300 in 2400 pr. n. št. (slika 1: 17; Piezonka et al. 2020, 84–87). Na podlagi primerjav z ljudstvi, ki tradicionalno posekuje Sibirijo in severno poloblo, jih razlagajo kot stacionarne pasti za lov rib. Možnost uporabe večje različice take ribje pasti je prikazana na sliki 4: 14.

Vrste uplenjenih rib v bakreni dobi in povprečna velikost ulova

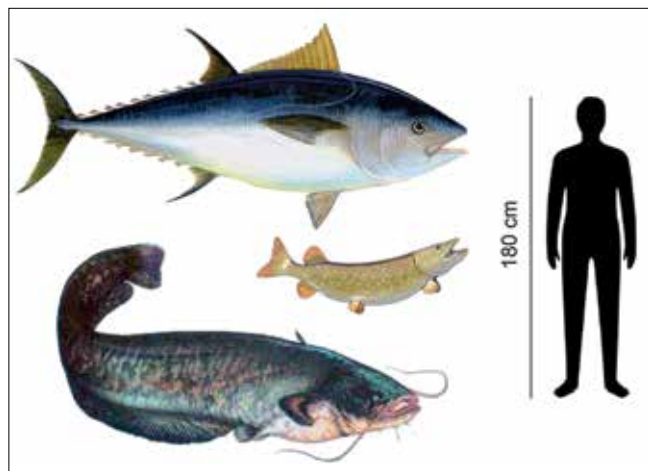
Evropske reke in jezera so bile pomemben vir prehrane za prebivalce naselij v njihovi bližini. Analize ribjih kosti, odkrite na arheoloških najdiščih na takih območjih, kažejo, katere vrste rib so najpogosteje lovili, v katerih mesecih in kako velike so bile. Na najdišču Pietrele v bližini Donave v Romuniji so analize pokazale, da so lovili ribe iz družin Clupeidae (*Alosa* sp.), Cyprinidae (predvsem ploščice, krape, bolene, rdečeperke in

Trgovina Kostevc
Trg zbora odposlancev 20
1330 Kočevje
Peštra izbira muharskih kompletov SIMMS:

SIMMS Freestone set

SIMMS Tributary set

Delovni čas: pon - pet 9:00 - 12:00 & 14:00 - 17:00, sob 9:00 - 12:00
G | 031 611 479 W | kostevc.si E | trgovina@kostevc.si
TRGOVINA KOSTEVC | WWW.KOSTEVC.SI

Slika 6. Modroplavuti tun (zgoraj), ščuka (v sredini) in som (spodaj). Velikosti večjih primerkov priljubljenih ribolovnih vrst v bakreni dobi in povprečnega odraslega moškega.

zelenike), Esocidae (ščuke), Percidae (potočne ostriže in smuče) in Siluridae (some). Od dela do dela najdišča so se deleži rib razlikovali, vendar je največ osebkov pripadalo majhnim ciprinidom, čeprav so v nekaterih delih najdišča bili veliki deleži soma in ščuke. Zaradi velikega deleža ulova majhnih ciprinidov vrste *Alosa* sp. (vrsta sledi), ki v reke migrirajo v času drsti in se takrat ne prehranjujejo, domnevajo, da se je moralo veliko loviti z ribiško mrežo ali ribjimi pastmi (Benecke et al. 2013, 183–184).

Na sočasnih in nekoliko mlajših koliščarskih naselbinah v Srednji Evropi se je po drugi strani največ lovilo večje sladkovodne ribe. Običajno namreč na arheoloških najdiščih na tem območju prevladujejo kosti ščuk in soma. Deleži ostalih ribjih vrst so običajno bistveno nižji. Tak primer je npr. švicarsko kolišče Arbon Bleiche, kjer je ščuka predstavljala več kot polovico ulova, som okoli četrtno, z mnogo manjšimi deleži sledita potočni ostriž in ozimnica, deleži ostalih vrst rib pa so mnogo nižji (slika 5: A; Hüster Plogmann 2004, 266, sl. 308). Analize so pokazale, da so jih ulovili večinoma marca in aprila, torej v času drsti, ko ščuke v plitve predele jezer zaidejo na vodne rastline odložiti ikre (Hüster Plogmann 2004, 275, sl. 329).

Zanimive so tudi analize velikosti ujetih ščuk s kolišča Arbon Bleiche. Večina kosti je pripadala ribam, velikosti okoli 50 cm, precej je bilo tudi rib, velikosti 55 in 60 cm, majhnih ščuk, velikosti 30 in 40 cm, največja ujeta ščuka na tej naselbini pa je merila v dolžino okoli 140 cm (slika 5: B; Hüster Plogmann 2004, 271, sl. 318). Na koliščarskih naselbinah ob nekdanjem jezeru na današnjem Ljubljanskem barju so bile doslej ugotovljene naslednje vrste rib: evropski (oz. »divji«) krap, ščuka, rdečeperka, rdečeoka in navadni ostriž (slika 1: 14; Govedič 2004). Na kolišču Črnelnik pa je bil najden iztrebek domačega psa, za katerega so kasnejše analize pokazale, da vsebuje kosti in dele lobanj rib iz družine Cyprinidae, kar kaže, da so naši predniki z glavami rib hranili tudi svojega najboljšega prijatelja (Tolar, Galik 2019).

Na najdišču Jortveit na obali Severnega morja, kjer so bile najdene različne oblike harpun in velikih koščenih trnkov, je večina ribjih kosti pripadala modroplavutemu tunu. Kostni te ribe so bile odkrite tudi na drugih najdiščih iz bakrene dobe na Norveškem in zahodnem Švedskem, medtem ko se na norveških najdiščih iz kamene dobe ne pojavljajo (Nielsen 2022, 961, sl. 3). Številne najdbe kosti modroplavutega tuna – ribe, ki lahko doseže okoli 400 kg – so na skandinavskih najdiščih iz bakrene dobe pomenljive. Modroplavuti tun je namreč ena najhitrejših in najmočnejših morskih rib. Ribolov te vrste je še danes poseben izziv, ki zahteva posebne priprave in opremo. Zato je presenetljivo,

da so tako velike ribe s takratno opremo uspeli zadržati. Zagotovo pa ni presenetljivo, da so bili največji ujeti primerki na najdišču Jortveit teže »le« okoli 150 kg (slika 6).

Bine Kramberger

Seznam literature

- BENECKE, N., S. HANSEN, D. NOWACKI, A. REINGRUBER, K. RITCHIE in J. WUNDERLICH 2013, Pietrele in the Lower Danube region: integrating archaeological, faunal and environmental investigations. – *Documenta Praehistorica* 40, 175–193.
- DIAB, A. M. 2015, The Hook as a Fishing Tool in Ancient Egypt. – *International Academic Journal of the Faculty of Tourism and Hotel Management Helwan University* 1(1), 1–18.
- DÜRING, B. S., V. KLINKENBERG, C. PARASKEVA, V. KASSIANIDOU, E. SOUTER, P. CROFT in A. CHARALAMBOUS 2018, Metal artefacts in Chalcolithic Cyprus: New data from western Cyprus. – *Mediterranean Archaeology and Archaeometry* 18 (1), 11–25.
- EBERLI, U. 2010, Urgeschichtliche Fischerei am Zugersee. – *Tugium* 26, 83–89.
- GOVEDIČ, M. 2004, Ribe na arheološkem najdišču Hočevarica. – V: A. Velušček, A. Hočevarica. Eneolitsko kolišče na Ljubljanskem barju. Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 8, Ljubljana, 133–151.
- GREIF, T. 1998, Prazgodovinska kolišča Ljubljanskega barja. Arheološka interpretacija in poskus rekonstrukcije vsakdanjega življenja. – *Arheo* 18, Ljubljana.
- HUBER, R. 2018, Eine kurze »Fischerei-Zeitreise« durch den (Vor-)Alpenraum. – *Österreichs Fischerei* 71 (Februar/März 2018, zvezek 2/3), 59–72.
- HÜSTER PLOGMANN, H., U. LEUZINGER 1995, Fischerei und Fischreste in der jungsteinzeitlichen Seeufersiedlung in Arbon (TG). – *Archäologie der Schweiz* 18(3), 109–117.
- HÜSTER PLOGMANN, H. 2004, Fischfang und Kleintierbeute. Ergebnisse der Untersuchung von Tierresten aus den Schlammproben. – V: S. Jacomet, U. Leuzinger in J. Schibler, Die jungsteinzeitliche Seeufersiedlung Arbon Bleiche 3. Umwelt und Wirtschaft. Archäologie im Thurgau 12, 253–276.
- KOROŠEC, P. in J. KOROŠEC 1969, *Najdbe s koliščarskih naselbin pri Ig na Ljubljanskem barju/Fundgut der Pfahlbausiedlungen bei Ig am Laibacher Moor*. – Ljubljana, Arheološki katalogi Slovenije.
- MAZURKEVICH, A., M. V. SABLIN, E. V. DOLBUNOVA, P. KITTEL, Y. MAIGROTS in E. KAZAKOV 2020, Landscape, seasonality and natural resources use in the 3rd millennium BC by pile-dwelling communities (NW Russia). – A. Hafner, E. Dolbunova, A. Mazurkevich, E. Prankenaitė in M. Hinz (ur.), *Settling Waterscapes in Europe. The Archaeology of Neolithic and Bronze Age Pile-Dwellings*, Open Series in Prehistoric Archaeology 1, Bern, 17–35.
- NIELSEN, S. V. 2022, From Foragers to Fisher-Farmers: How the Neolithisation Process Affected Coastal Fisheries in Scandinavia. – *Open Archaeology* 8, 956–986.
- OSIMITZ, S. 2001, Die neolithischen Holzgeräte von Zürich-Seefeld/Kanalisationssanierung. – Magistrska naloga, Zürich.
- PIEZONKA, H., N. NEDOMOLKINA, V. ELBERFELD, K.-U. HEUSSNER, W. KIRLEIS, S. LORENZA in M. WIECKOWSKA-LÜTH 2020, Pile dwellers in the Sukhona basin? Wooden structures of the 4th and 3rd millennium cal BC at Veksa, Northern Russia. – A. Hafner, E. Dolbunova, A. Mazurkevich, E. Prankenaitė in M. Hinz (ur.), *Settling Waterscapes in Europe. The Archaeology of Neolithic and Bronze Age Pile-Dwellings*, Open Series in Prehistoric Archaeology 1, Bern, 59–93.
- ROSENBERG, D. in R. CHASAN 2020, Fishing for Answers: the rarity of fish and fishhooks in the Late Chalcolithic of the southern Levant and the significance of copper fishhooks. – *The International Journal of Nautical Archaeology* 49(2), 229–237.
- STRAHM, C. in A. HAUPTMANN 2009, The Metallurgical Developmental Phases in the Old World. – V: T. L. Kienlin in B. W. Roberts, Metals and Societies. Studies in honour of B. S. Ottaway. Universitätsforschungen zur Prähistorischen Archäologie 169, Bonn, 116–128.
- TOLAR, T., A. GALIK 2018, A Study of Dog Coprolite from Late Neolithic Pile-Dwelling Site in Slovenia. – *Archaeological Discovery* 7, 20–29.
- UNESCO, The List, Dossier 1363 (2011), Prehistoric Pile Dwellings around the Alps. <https://whc.unesco.org/en/list/1363/>.
- VELUŠČEK, A., D. VERANIČ in K. ČUFAR 2009, Drevaka s koliščarske naselbine Stare gmajne na Ljubljanskem barju / Longboats from the pile-dwelling settlement Stare gmajne at the Ljubljansko barje. – V: A. Velušček (ur.), Koliščarska naselbina Stare gmajne in njen čas / Stare gmajne pile-dwelling settlement and its era, Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 16, Ljubljana, 223–234.
- VELUŠČEK, A. in K. ČUFAR 2014, Kolišča na Ljubljanskem barju / Pile-dwellings at Ljubljansko barje. – V: S. Tecco Hvala (ur.), *Studia Praehistorica in Honorem Janez Dular*, Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 30, Ljubljana, 39–64.

MEDNARODNO MEMORIALNO TEKMOVANJE V LRP

PRVO MEMORIALNO MEDNARODNO TEKMOVANJE V SPOMIN TONČKA BAČIČA

Življenje je kot reka, ki vztrajno teče vse do svojega končnega izlita v prostranost širnega morja, a za seboj pušča veliko koristno opravljeno delo. Tudi življenja naših številnih, žal že preminulih, toda nepozabno ustvarjalnih ribiških sotovarišev nam puščajo pomembno dediščino, ki so jo ustvarili v obdobju svojega življenja s svojevrstnim druženjem. Njihova dobronamernost je temeljila na želji uspešnega delovanja, na dokaj zahtevnem in odgovornem slovenskem športnoribolovnem ter naravovarstvenem področju v nameri ohranjanja naših domorodnih vrst rib v naših vodah.

Slednjim se je žal veliko prežgodaj pridružil tudi naš dolgoletni ribiški sotovariš in prijatelj Antun Bačič (ribiči, kot tudi večina ostalih, smo ga poznali le pod imenom Tonček), ki je v ustvarjalnih mandatnih obdobjih na mestu predsednika RD Laško s svojimi marljivimi ribiškimi sotovariši v petih desetletjih volonterskega dela izpisal zelo uspešno društveno zgodbo.

O uspešnem delu laških ribičev, ki so družno delovali pod tedanjim vodstvom našega prijatelja Tončka, smo v našem Glasilu Ribič že pisali. O njegovi prerani smrti pa smo lahko prebrali v Ribiču 1–2 iz leta 2022. Vse do dne, ko ga je vzela zahrbtna bolezen, je bil zvest svojemu omenjenemu plemenitemu delovanju. Zato se ni čuditi izjemnim besedam članka: »Pobratinstvo moža in reke,« izpod peresa novinarkе gospe Bože Herek, ki je v RD Laško v nekem časovnem obdobju skupaj z našim Tončkom v vlogi društvene tajnice delila prostor in delo.

Tončka smo zelo dobro poznali in spoštovali tudi ostali njegovi ribiški prijatelji – somišljeniki, saj je bil zelo prijeten sogovornik. Z njim smo pogosto razpravljali, kot radi rečemo *na dolgo in široko*, predvsem o društveni ribiški dejavnosti, saj je bil človek številnih idej. Ob tem smo se radi pohvalili, kaj nam je, in tudi

Tomo Filip: »Že pred 35 leti sva vedela, kaj želiva.«

Stane Poznič: »Zelo ga bomo pogrešali!«

potarnali, česa nam ni uspelo uresničiti. Občudovali smo njegovo neizmerno vztrajno voljo pri reševanju težav, s katerimi so se srečevali laški ribiči.

Slednje bomo podkrepili z dogodkom izpred nekaj let, ko se je ob sotočju potoka Lahovnica in reke Savinje pripravljalo na izgradnjo mostu preko omenjenega vodotoka, v kraju Marija Gradec, ki leži na obronku mesta Laško. Po enem od tekmovalj v lovu rib s plovcem, ki je takrat potekalo na ribniku Marof, je naš prijatelj Tonček ob kozarčku ohlajene osvežilne kapljice v nekako razočaranem in jeznem tonu potarnal: »Gradili bodo nov most čez reko Savinjo, s posegom v reko nam bodo uničili eno od glavnih naravnih ribjih drstišč in ves njen življ! Izvedel sem,

(z leve): Tine Blatnik, predsednik RD Laško, z žalujočima: gospo Doro in sinom Bojanom Bačičem, je o njunem Tončku poudaril: »Gradimo na temeljih, ki jih je zastavil naš prijatelj Tone.«

Slavko Maister: »Za nas je storil veliko dobrega.«

Andrej Ceglec: »Bil je naš izjemno uspešen vodja – predsednik in zelo ga bomo pogrešali.«

Mario Češi: »Bil je izjemno dober človek.«

Djuro Jančič: »Veliko je postoril za naše uspešno medsebojno sodelovanje.«

da bodo čez tri dni imeli sestanek o začetni izvedbi gradbenih del. Nas ribičev pa na omenjeni sestanek niso povabili. Na nas so pozabili, kot da nas ni, čeravno vedo, da so nas po zakonu dolžni obvestiti in povabiti k dogovoru pred samim izvedbenim posegom v vodotoke, naseljene z ribjim življem. S tem nam je omogočeno, da lahko z interventnim odlovom in prenosom rib preselimo ribji življi. Tako vsaj delno zmanjšamo nastalo škodo.«

V neprijetnem, »pozabljenem položaju«, v katerem so se znašli laški ribiči, se spomnim, kako bi se morda le dalo priskočiti na pomoč našim ribiškim sotovarišem. Ob rešitvi težave se je obraz prizadevnega predsednika laških ribičev v hipu spremenil v najbolj srečnega človeka na planetu, bi lahko dejali. Saj je Tonček vedel, da bo čez tri dni že sodeloval na zelo pomembnem sestanku z vsemi akterji, ki so bili vključeni v takratno izpeljavo omenjenega projekta na reki Savinji. Le tako jim bo lahko neposredno predstavil zahteve RD Laško, kaj je treba postoriti za normalno nadaljnje življenje ribjega življa. Komentar predsednika RD se je glasil: »Še so pravi ljudje med nami!«

Mnogo podobno uspešno uresničenih želja je Tončku s svojimi marljivimi ribiči uspelo realizirati in le-ta bodo še dolgo spominjala nanj. Pa naj si bo to izgradnja ribiške kočice na Marofu, kjer mu je kot priznanemu obrtniku gradbenih del z njegovim strokovnim pristopom uspelo povečati obseg in utrditi brežine tako malega gojitvenega kot večjega lovnega ribnika, v katerem živijo trofejni krapi, amurji, koreslji, ploščiči in ostali ribji življi. V kraju Lukavec, na obronku mesta Laško, mu je uspelo zgraditi manjšo ribogojno valilnico v nameri ohranjanja slovenske avtohtone potočne postrvi. Njegova prijaznost do

ljudi, ki jih je med drugim rad pogostil z okusno pripravljenimi dimljenimi ribami, je odprla zelo zelena vrata, izza katerih so *pricurljala* zelo potrebna materialna in tudi kakšna finančna sredstva za uresničitev zelenih društvenih ciljev. Med drugim mu je uspelo pridobiti prostor v občinski zgradbi, s katerim je ribiško društvo dobilo svoj sedež v centru mesta, saj je ribiška kočica ob ribniku na Marofu, kjer se ribiči običajno zbirajo na športno družabnih in ostalih množičnih srečanjih, v precej oddaljenem kraju. Uspelo mu je stakiti močne ribiške meddruštvene vezi s slovenskimi kot tudi sosedskimi hrvaškimi sladkovodnimi ribiči v nameri medsebojnega sodelovanja, kar se je že obojestransko izkazalo za koristno in bilo v našem glasilu tudi že predstavljeno. Prizadevnost medsebojnega druženja predsednikov dveh slovenskih in dveh hrvaških ribiških družin so z velikim zadovoljstvom ter neposrednim sodelovanjem podprli župani Laškega, Zagorja ob Savi in hrvaških mest Ludbrega in Novega Marofa. Omenjeni ribiški tovariši in župani so že leta 2006 podpisali listino o pobratenju, o katerem smo takrat tudi napisali članek v našem glasilu Ribič.

Ob omenjenih delavnih zmagah RD Laško je Tonček večkrat poudaril: »Da poleg nekaterih naših prizadevnih članov ob sebi ne bi imel izjemno marljivega, zanesljivega sodelavca gospodarja Vlada Saviča, bi nam bilo mnogo težje uresničiti naše želje!« Medtem nam je tudi Vlado zaupal, da teče že petintrideseto leto, odkar je prevzel omenjeno zahtevno funkcijo.

Naš veliko prezgodaj preminuli prijatelj je bil tudi zelo uspešen športni ribič v lovu rib s plovcem. Bil je pravi vzornik svojima sinovoma Bojanu in Robiju, kasneje zelo priznanima slovenskima

Luka Piškur je tudi tokrat poskrbel, da smo bili pogoščeni s pečenimi dobrotami. Zelo je cenil našega prijatelja in dejal: »Taki človek se žal rodi le na sto let ...!«

Gospa Dora, žena pokojnega Tončka, je prvaku omenjenega tekmovanja Andreju Dorniku izročila čudovit pokal.

(z leve): Tine Blatnik (predsednik RD Laško) v družbi Tončkovih prijateljev – pobudnikov omenjenega sodelovanja – Staneta, Toma, Slavka in Vlada, ki so »stkalici« trdne mednarodne vezi.

(z leve): Vlado Savič in predsednik Tine sta čestitala Mitji Kmetcu, »vice« svetovnemu prvaku v LRP, za izjemen dosežek.

tekmovalecema v LRP, in organizator številnih tekmovanj tudi na najvišjem tekmovalnem nivoju veteranske lige.

Na prvem mednarodnem memorialnem tekmovanju v LRP v spomin Tončku Bačiču je nastopilo 46 tekmovalcev z žrebom porazdeljenih med tri (A, B in C) sektorje na brežini ribnika na Marofu, med katerimi je bil tudi naš večkratni državni prvak Mitja Kmetec, ki se je ravno dobro vrnil iz SP v LRP, kjer je osvojil 2. mesto na svetu. Ja, res lepa gesta izjemnega športnega ribiča iz RD Pesnica-Lenart.

Pred začetkom tekmovanja smo se z enominutnim molkom poklonili spominu na Tončka Bačiča. Po končanem 4-urnem tekmovanju, po seštevku točk in teže ujetih rib so bili končni rezultati sledeči: sektor **A** – **1. mesto** Andrej Dornik, **2.** je osvojil Andrej Petan in **3.** Alen Vavtar; sektor **B** – **1. mesto** Dejan Pavič, **2.** je osvojil Marijo Češi in **3.** Boštjan Zupanc; sektor **C** – **1. mesto** Dražen Filipovič, **2.** je osvojil Mitja Kmetec in **3.** Franc Poglajen.

Po podelitvi pokalov in unikatnih spominskih priznanj, za kar je z odliko poskrbel Andrej Ceglec, so sledili presunljivi govori bivših in sedanjih predsednikov ter prijateljev Tončka Bačiča.

Tine Blatnik, predsednik RD Laško: »To je prvo srečanje, ki mora ostati tradicionalno, saj si je Tone to zaslužil. Če bi bil med nami, bi bil zelo ponosen, da nadaljujemo z našo športnoribolovno dejavnostjo in gradimo na temeljih, ki jih je on sam uspešno in odločno zastavil.

Tomo Filip, bivši predsednik ŠRD Ludbreg: »Pred 35 leti sva

Jovo (v sredini) je tudi tokrat dokazal, da je izjemno uspešen organizator tekmovanj.

si segla v roke in si pomagala na raznih področjih reševanja na društveno športnoribolovnem področju in gradila meddruštveno sodelovanje. Od njega smo se veliko naučili, bil nam je vzor in naš nepozabni prijatelj.«

Stane Poznič, predsednik RD Zagorje ob Savi: »Kar ne morem verjeti, da ga ni več med nami. S Tončkom je bilo lepo sodelovati, »

In še spominska fotografija na prvo memorialno tekmovanje Tončka Bačiča.

vedno je bil pripravljen na pogovor o našem društveno raznovrstno ribolovno zahtevnem področju. Predvsem nas je združevalo ribogojstvo. Bil je tudi moj osebni prijatelj, saj sva se večkrat dobila in prijateljsko pokramljala. Zelo ga pogrešam.«

Člani ribiških družin imate z veljavno člansko izkaznico v trgovini Monster Bite 10 % popust na nakup.

UMETNE MUHE
VEZALNI MATERIAL, TRNKI & JIGI

051 253 841 www.lukafly.com

LUKAFLY DOSTAVA PO CELOTNI SLOVENIJI ALI
OSEBNI PREVZEM V LJUBLJANI
Luka Jezovšek s.p., Črna vas 308a, 1000 Ljubljana

Slavko Maister, bivši predsednik Športno ribolovnog Saveza Hrvatske, ŠRD Novi Marof in nekdanji podpredsednik najvišje svetovne športnoribolovne organizacije FIPS-ed ter naš dobri in dolgoletni ribiški prijatelj: »Glede vsega dobrega, kar je naš dobri prijatelj Tonček storil za nas in naše ribištvo, bi se mu ob tej priložnosti rad javno zahvalil.«

Vlado Savič, gospodar RD Laško: »Pred 35 leti sva skupaj prišla za delo. Nisva bila le ribiška funkcionarja, bila sva si zvesta prijatelja – prijatelja, ki sva si zaupala. Takšnih ljudi, s toliko delavne volje ni veliko med nami. Izgubili smo vzornega ribiškega vodjo, ki bo ostal večno med nami.«

Mario Češi, predsednik ŠRD Novi Marof: »Bil je izjemen človek in takšnega bomo vedno imeli v spominu. Vedno je znal svetovati, od nas je odšel človek mnogih izkušenj. Ostal nam bo v lepem spominu.«

Đuro Jančič, predsednik ŠRD Ljubljana: »Našega dobrega prijatelja bomo zelo pogrešali, vedno je bil pripravljen pomagati in veliko je storil za naše medsebojno sodelovanje. Bil je eden glavnih pobudnikov, da sestavimo in podpišemo listino o pobratenju.«

Besedilo in fotografije: Jože Šmejc

BODI EKOLOG > ODLOČI SE ZA ELEKTRONSKO OBLIKO GLASILA!

Tajniku vaše ribiške družine sporočite elektronski naslov in glasilo boste lahko kjerkoli in kadarkoli prebirali na telefonu ali računalniku.

ZIMSKI RIBOLOV ŠČUKE

Tudi zima je dodobra potrkala na naša vrata. Večina Slovenije je bila odeta v belo snežno odejo, tokrat ni bilo prav nič drugače tudi v Ljubljanski kotlini. Zime res ne maram preveč, vendar mi želja po lovu ščuke ne da miru in vseeno tudi v zimskem času ne mirujem ter se v hladnih dneh odpravim na lov.

Zimski ribolov na »rečnega krokodila« je res poglavje zase. V primerjavi s poletnim in jesenskim ribolovom je zimski čisto nasprotje teh. Če v poletnih časih iščemo zgodnje jutranje in pozno večerne ure za obisk revirjev, je pozimi situacija malo drugačna.

Po mojih izkušnjah je najboljši čas za zimski ribolov ščuke med 9. in 15. uro. Ni pa rečeno, da v jutranjih ali v večernih urah ne bo prišla. Bo, vendar po mojih izkušnjah redkeje.

Za zadnje dni pred koncem sezone lova ščuke sem izbral reko Ižico, s katero upravlja ribiška družina Barje. Pri tokratnem ribolovu se mi je pridružil kolega David, ki je drugače strasten krapar, vendar je tudi njega želja po preizkušanju novih tehnik ribolova zadnje leto pripeljalo do lova ščuke. Kolikor mi on predaja znanje o krapolovu, mu tudi jaz z veseljem pomagam pri ščukolovu. Lahko rečem, da mu gre izvrstno in se zelo hitro uči.

Že dan prej sva se odločila, da ne bova hitela za vodo. Tako je tudi bilo. Dobila sva se okoli 8.30 in počasi skovala taktiko za današnji ribolov. Za razliko od toplih dni je pozimi treba najti vabe, ki so čim bolj počasne. Tako sva se odločila za svoje favorite, silikone različnih barv, kombinirane blestivke (*spinnerbaiti*) in pa jerki. Ti so po mojem mnenju ena najboljših zimskih vab za ščuko. Sam iskreno z njimi ne lovim najraje, vendar če prispevajo k uspehu, je včasih treba tudi iz cone udobja. Za tokratno opremo sem izbral palico, akcije od 40–90 g in dolžine 240 cm. Malo tršo palico pa sem izbral izključno zaradi vab, saj nekateri jerki presega 80 gramov, kar bi pri izmetni teži lažjih akcij palic povzročalo težave. Rolica je kot vedno velikosti 4000 z navito vrstico 0,20, kar nam omogoča neposreden stik z vabami. Na konec vrvice sem namestil še 60 do 70 cm laksa fluorocarbon, debeline od 0,60 mm do 0,70 mm, ki služi temu, da je v vodi neviden. Za začetek ribolova sva izbrala sotočje reke Ižice in Ljubljanice. Ko prispeva do sotočja, vidiva, da je vodostaj reke Ljubljanice zelo visok. Tudi reka Ižica je bila zaradi predhodnega snega malo višja, vendar po mojem mnenju vseeno super za ribolov.

Komaj sva čakala, da začneva. Uporabila sva različne pristope. Jaz sem začel s kombiniranimi blestivkami, ki so po mojih izkušnjah super zimska vaba, saj oddajajo super vibracije, skrbijo, da jih lahko vodimo čisto počasi in imajo prednost, da se težje zataknejo v prepreke v vodi. To je super izbira. saj je na samem sotočju ogromno preprek, ki ribičem onemogočajo ribolov.

David je začel z silikonsko ribo s *twister* repkom, ki je tudi super,

saj tudi ta omogoča počasno navijanje, pri katerem pa ne trpi delovanje vabe. Sledijo si meti vab, a zaenkrat brez uspeha.

Malo preglavic so nama delale nizke temperature, ki so skrbele za led na obročkih palic. Ampak mrzab nama danes ne bo prišel do živga, saj sva si zadala cilj ujeti kako zimsko lepoto.

Ko sva tako že nekaj časa lovila na sotočju, se odločiva za premikanje in ribolov gorvodno, kar je bil načrt plan za ribolov tistega dne. Vmes je treba iskati različne vabe in jih preizkušati, da najdemo dobitno kombinacijo. Odločila sva se za različne barve silikonov, da bova imela več informacij. Tako sledi prvi udarec. David vrže pod grmovje in takoj sem rekel: »Odličen met!« Po nekaj zavojih ga preseneti močan prijem. David takoj zategne, vendar se riba na najino žalost in na njeno srečo ni prišla. Silikon je premaknila z jiga, vendar se ni ujela. Rekla sva si, mogoče sva pa res našla pravo barvo silikonu. Nekajkrat sva vabe še vrgla v vodo, a brez uspeha. Znova se premakneva malo višje po rečnem bregu. Prostor, na katerega sva prispela, mi je že večkrat postregel z lepimi ribami. David se odloči za mete levo, jaz pa desno. Vedno pa se vmes zamenjava, saj lahko tako loviva na ogromni površini z različnimi vabami. Vabo vržem čisto zraven grmovja, ki je tik nad vodo. Sledi počasno navijanje silikonu. Počasi peljem vabo mimo grmovja in nekaj metrov mimo sledi prvi pravi prijem danes tudi zame. Odreagiram takoj in tukaj je. Na koncu palice je bila zapeta prva ščuka. Udarac je bil res fantastičen. Med borbo pride David, da bi mi pomagal zajeti ribo. Ščuka je bila že povsem utrujena in David se odloči, da bo postavil mrežo počasi v vodo. Ščuka pa se še ni vdala. Znova je zbrala toliko moči, da mi dodobra odvije vrstico. Znova počasna borba in riba je pri obali. Vidim veje, ki se nahajajo v vodi, in res si ne želim, da bi riba zaplaval direktno v veje. A glej ga zlomka, riba ščuka stori ravno to. Ko se je vrv pritisnila ob vejo, se je kot spremenil, in uspela se je osvoboditi. Seveda je sledilo razočaranje, kako je to možno, ampak nimava kaj, glavo pokonci in gremo naprej. Riba sva videla, tudi to šteje in je dober znak, da sva dobila prave vabe, na katere je riba prišla. Bilo je zanimivo, saj je riba reagirala tako na naravne kot na malo bolj žive barvne kombinacije.

Znova sva se premaknila višje po revirju. Vztrajala sva pri jerkih in silikonih, na katere sva uspela premamiti ribe. Res sva dobro preizkusila ves teren, vendar brez uspeha. Odločila sva se za premik še višje v revir. Prispeva na mesta, kjer oba veva, da se nahajajo ščuke. ➡

Davidova zimska lepota s 86 cm

Narava, ki jemlje dih

Ena slika za spomin, ščuka 70 cm.

Mala ščukica dolžine 64 cm

Jerk v naravni barvi, ki je poskrbel za akcije.

Po slikanju so vse ščuke hitro odplavale nazaj v vodo.

Silikonke ribice v barvi ščuke, ki so poskrbele za uspeh.

Sedaj pa je samo vprašanje, ali bodo danes pripravljene sodelovati. Sledijo meti in menjavanje silikonov. Vržem vabo in počasi navijam. Medtem vrže tudi David, vendar je bil met malo ponesrečen in zapne veje na drugi strani reke. Moja vaba je še vedno sredi vode. Odločim se, da počakam in vidim, ali bo potreboval pomoč. Nekaj trenutkov kasneje samo zaslišim pok vrvi in vidim, da je bil na žalost prisiljen utrpati vabo. Dvignem palico in hočem navijati, ko naenkrat vaba ne gre nikamor. Potegnem, saj sem mislil, da sem zapel na dno, medtem ko sem čakal. A niso bila tla. Na koncu palice sem imel ščuko. Res me je presenetila. Nisem pričakoval prijema na mirujočo silikon na dnu reke. Po kratki borbi se tokratna riba le znajde v mreži. Ni bila velika, merila je 70 cm, ampak po vsem, kar se nama je zgodilo tisti dan, je bila lep obliž na rano. Hitro sva jo fotografirala in spustila nazaj v njeno kraljestvo. Ribolov sva nadaljevala še višje. Po nekaj mestih brez prijema se nama je le nasmehnila sreča. Znova se je odločila za mojo vabo. Lepo sva se borila, če gledamo, da je imela le 64 cm, je bila res vztrajna. Prave zimske borke, ki se že počasi pripravljajo na drst. Previdno slikanje in nazaj v vodo.

Dan je bil super. Dogajanja na vodi sva imela obilo. Ribolov sva počasi zaključila, vendar sva rekla, da se naslednji dan vrneva na

mesta, kjer sva tisti dan imela srečo in zadnji dan pred zaprtjem poskusiva dobiti še kako lepoticco.

Zadnji dan. David se odpravi s prijateljem Urošem loviti že v zgodnjih jutranjih urah. Vreme je bilo še bolj mrzlo kot prejšnji dan. Meni na žalost služba ni dopuščala ribolova. Sem pa rekel, da se pridružim popoldan. David in Uroš sta v dopoldanskem času prečesala veliko, vendar brez uspeha. Odločila sta se, da z ribolovom zaključita, a se je David vendarle odločil, da se mi pridruži tudi pri popoldanskem ribolovu.

Tokrat se odločiva za ribolov dolvodno. Premetala sva ogromno. Vendar brez uspeha. Odločila sva se, da se podava še nižje po revirju. Sam sem potreboval še nekaj fotografij, tako da sem se posvetil tudi temu. David pa je medtem lovil. A ni bil sam. Tistega dne je bilo na reki Ižici ribičev res veliko in vsi so hoteli izkoristiti še zadnji dan ribolova.

Res sem se posvetil fotografiranju in nisem bil pozoren, kaj se dogaja za vodo. Slišim, da me nekdo kliče. Mislil sem, da me kličejo z druge strani vode. Odhitim pogledat in vidim, da me kliče David, ki je imel na koncu vrvice res lepo ribo. Hitro odhitim do njega z mrežo in vidim, da ima res čudovito ribo, s katero sta se kar močno borila. Pove mi, da je mislil, da je zapel travo in da na začetku ni bilo nobenega upora. No, ko se je bližala, pa je videl, da ima na palici ribo in ne travo. Užival sem, ko sem gledal, kako se borita. Čakal sem toliko, da je utrudil ribo, preden sem jo lahko lepo zajel z mrežo. Ni in ni se hotela predati. A na koncu vseeno zmaga David. Zares sem bil vesel. Po dnevu brez ribe je imel tudi on svojo barjansko lepoticco. Meter je pokazal 86 cm. Lahko pa rečem, da je riba imela krepko čez 6 kg. Hitro slikanje za spomin in tudi ta je nepoškodovano zaplavala nazaj.

Tako smo ribolovno sezono ščuke pripeljali do konca. Lahko rečem, da smo jo zaključili v stilu. Ščuka bo sedaj imela mir pred ribiči in bo poskrbela za mlad zarod in posledično za še več rečnih profesorov. Ščukarji pa bomo morali na ponovne dogodivščine počakati do maja, ko se ribolov ščuk znova odpre ter nam ponudi lepe in nepozabne ribolovne dni.

Besedilo in fotografije: Toni Janežič

SMUČ

Smuč je poslastica na trnku in na krožniku. Mnogi so mnenja, da je smuč med vsemi sladkovodnimi ribami najokusnejši. Med sladkovodnimi ribami njegovo meso dosega najvišjo ceno. V Sloveniji ga primanjkuje tako v ribolovnih vodah kot v ribarnicah.

Smuč sodi med ostržnike, ki jih je v sladki in slani vodi več kot dva tisoč vrst. Ostržnike najdemo na vseh kontinentih, smuče pa najdemo le na severni polobli Evrope, Azije in Severne Amerike. Poznamo le manj kot deset vrst smučev in vsi naseljujejo sladke vode, le eno vrsto najdemo tudi v braktičnih vodah. Številne vrste pravih ostržev so pomembne za športni ribolov, predvsem smuč in ostrž, tako v Evropi kot v Ameriki. Ponekod jih lovijo tudi z mrežami in predstavljajo velik delež gospodarskega ulova rib (predvsem nekdanje republike Sovjetske zveze). Vsi pravi ostrži so plenilci in predvsem večje vrste živijo izključno od rib. V Evropi živi 12 vrst pravih ostržev, v Sloveniji pa je avtohtonih šest vrst. Včasih so bili predstavniki pravih ostržev bolj pogosti, danes pa so ponekod resno ogroženi.

Evroazijski smuč *Sander lucioperca* Linnaeus 1758 ali *Stizostedion lucioperca* Linnaeus 1758 po starem, ki naseljuje naše vode, je riba zmernega in severnega klimatskega pasu. Po njegovem obnašanju in fiziologiji vidimo, da gre za ribo hladne vode, zato njegova prehrabena aktivnost ne pada s temperaturo vode. Živi v jezerih in rekah, kjer ga najdemo na globini enega metra pa vse do globine trideset in več metrov. Čez dan se zadržuje v globljih delih vode, zvečer pa krene na lov v plitvine ob obali.

Smuč živi v evropskih rekah od Elbe proti Aziji, naselili pa so ga tudi v Angliji, Španiji, Franciji, Grčiji in Italiji. V Sloveniji naseljuje Dravo, Muro, srednji tok Save in pa mnoge ribnike in jezera. Nikjer pa ga ni v velikem številu. Razlog za to gre pri nas iskati v okusnosti njegovega mesa in pa nezadostnem porabljanju oziroma pomanjkljivem gospodarjenju.

Oglejmo si najprej samo ribo. Smuč ima vitko vretenasto telo. Glava je velika, podolgovata, s srednje velikima očesoma, ki ležita v prvi tretjini glave. Obe čeljusti sta

Čudovita riba

Lepotec iz Mantove

enako dolgi. Na spodnji čeljusti ima veliko zob, na zgornji pa manj. Na vsaki strani spodnje čeljusti ima po en daljši zob in ustrezno vdolbino na zgornji čeljusti. Zadnji rob predzadnje kosti škržnega poklopca je dobro nazobčan. Obe hrbtni plavuti sta enako dolgi, vse plavutnice v prvi hrbtni plavuti so trde in bodičaste. Obe hrbtni plavuti sta povezani z nizko membrano. Zadnja hrbtna plavut ima prvo plavutnico trdo in koničasto, ostale pa so mehke in razcepljene. Repna plavut je rahlo vbočena. Telo je pokrito z velikimi luskami, ki so v sprednjem delu telesa manjše, v zadnjem pa večje. Barve je rjavo zelene po hrbtu, ta pa prehaja v srebrnkasto in v belo na trebuhu. Od glave proti trebuhu se navpično vlečejo temnejše proge. Glava je ob straneh rjavo marmorirana. Linija pobočnice je vzporedna liniji hrbta. Prsne in trebušne plavuti so pri smuču pomaknjene naprej, kar je lastnost evlucijsko naprednejših ribjih vrst.

Smuč spolno dozori v 3. do 5. letu starosti, pri dolžini 35 do 45 cm. Drsti se aprila in maja. Samec iz vodnega rastlinja naredi gnezdo, v katerega samica odloži 150 000 do 200 000 iker na kilogram telesne teže. Samec čuva gnezdo in zarod.

Delikatesa

Glavinjare so nepogrešljive.

Glavinjare z nežnejšo vibracijo

Hvala za igro

Smuč je ribojeda riba in pomembno uravnava populacije manjših rib v vodotoku, ki ga naseljuje. Najdemo ga predvsem v globljih večjih vodotokih s trdnim dnom. Rad se drži svojega revirja in se ne seli, če le ni prisiljen. Pogosto ga najdemo tudi v akumulacijah in jezerih. Pri nas ga bolj ali manj uspešno lovijo v Blejskem jezeru, akumulaciji Mavčiče, na jezeru Mola, Reškem jezeru, Slivniškem in Šmartinskem jezeru, akumulacijah na spodnji Savi ...

Lovi se ga lahko iz čolna ali z obale. O njem krožijo zgodbe, da je pretkan in nadvse previden ter da ga znajo ujeti le največji in najvztrajnejši mojstri. Res smuča ujamejo le redki, to pa ni zato, ker te ribe ne bi znali ujeti. Večina športnih ribičev pač ne lovi v mrak, predvsem pa so sicer avtohtoni smuč v naših vodah preredki. Le to me je za smučem gnalo po svetu. Pridružili so se mi številni slovenski ribiči in potovali smo v Romunijo, na Savo in Donavo na Hrvaško in v Srbijo, na jezero Bočac v Bosni, v Španijo in Italijo ... Ni me zanimal samo ribolov, proučeval sem tudi gospodarjenje s smučem in umetno vzrejo. Iskal sem odgovor na vprašanje, zakaj na nekaterih vodah tako dobro lovimo, v drugih pa te ribe skorajda ni.

Smuč je naša avtohtona riba in več kot primerna za naše vode. Zlasti zdaj, ko nam reko za reko pregrajujejo jezovi hidroelektrarn. Smuč se lahko ob ugodnih pogojih zelo hitro naravno razmnoži. Z umetnimi gnezdi v naravnem okolju bi populacijo lahko dvignili za nekaj desetkrat. Brez velikih stroškov, le z znanjem in delom. Sam sem že dvakrat organiziral predavanja o razmnoževanju smuča z umetnimi gnezdi in izkušnje tujih strokovnjakov tudi objavil. Pri intenzivni umetni vzreji smuča in njihovi prehrani je najdlje prišel žal že pokojni ribogojec Perme, ki je smučke že hranil z briketi. Danes smučke gojijo le kot plenilce v krapovskih ribnikih. Na trg jih pride le malo.

V Sloveniji je proizvodnja smuča zanemarljiva, kljub

temu da je smuč najkakovostnejša sladkovodna riba in dosega tudi najvišjo ceno. Z razvojem turistične ponudbe pričakujemo tudi večje povpraševanje tako po živih smučih za vlaganje kakor tudi smučev za na krožnik. Smuča ima na jedilniku vsaka boljša restavracija ali hotel, če ga pa lahko res ponudijo kadar koli, pa je drugo vprašanje. Smuč je v domeni redkih srečnih ribičev in gurmanov, ki vedo, kdaj ribogojci praznijo krapovske ribnike. Občasno imamo na voljo tudi zamrznjene fileje iz uvoza. Smuč je zagotovo tržna niša za dobrega ribogojca, predvsem pa za upravljavce ribiških revirjev.

Smuč zraste do 130 cm in lahko doseže težo tudi do 15 kg. V tujem tisku so poročali tudi o ulovljenih primerkih, ki so presegli težo 20 kilogramov. Je izjemna športnoribolovna riba, idealna za vijačenje oziroma ribolov z umetnimi vabami. Pri nas ga nekateri ribiči še vedno lovijo na najprimitivnejši način s plovcem na rep ribe, vendar po ulovu niso uspešnejši od tistih, ki vijačijo z umetnimi vabami bodisi z obale ali pa iz čolna. Čudovit je ribolov na smuča s silikonskimi vabami na jig trnku. Večerni lov smuča z voblerjem je še posebno doživetje. Tako kot pri somu pa športni ribiči tudi pri smuču ugotavljamo izredno učinkovitost glavinjar, predvsem tistih s fino vibracijo.

Za lov smuča potrebujemo lažjo palico za vijačenje, kar najboljše ribiško kolesce z dobro zavoro, na njem pa navito tanko pleteno vrvico. V škatli z umetnimi vabami ne bo šlo brez silikonskih vab in jig trnkov, nekaj voblerjev in pa seveda glavinjare. Smuč in ostriz sta tako v severni Evropi kakor tudi v severni Ameriki ene najbolj lovljenih rib. Zato so ribiške trgovine odlično založene z vabami za vijačenje teh roparic.

Smuč je najbolj aktiven v mraku in ponoči. Čez dan ga bomo našli v globljih delih vodotoka, zvečer pa se podi za

Jutro na Ebru

Kralj na krožniku

drobnimi ribicami v priobalnih plitvinah. Ko ujamemo enega, bo hitro prijel še drugi. Manjši smuči lovijo v jatah, veliki so samotarji. V mraku ga težko fotografiramo zaradi njegovih steklenih oči, pa tudi časa ni za fotografiranje, ker se hrani v kratkih in ne prepogostih intervalih, ki jih nikakor ne želimo zamuditi. Na fotografiji je smuč veliko lepši, če ima dvignjeni hrbtni plavuti.

V Posavju bi smuča radi razmnožili in ga lovili tako, kot ga lovijo ribiči v Španiji, Italiji ali Romuniji. Z zavezitvami smo dobili velike vodne površine, podobne kot v najboljših loviščih za smuče po Evropi. Zato smo v dogovoru z lokalno skupnostjo pripravili projekt *Repopulacija smuča na spodnji Savi*. Namen? Skrb za ohranitev smuča *Sander lucioperca* - avtohtone ribje vrste, razvoj njene vzreje v akvakulturi, obogatitev odprtih voda s to plemenito ribo in razvoj ribiškega turizma.

V Sloveniji smuč naseljuje Dravo, Muro, srednji tok Save ter nekatere ribnike in jezera. Nikjer ga ni v velikem številu, čeprav je smuč naša avtohtona vrsta. Smuč ima zelo veliko sposobnost razmnoževanja! Seveda pri tem potrebuje našo pomoč. Z umetnimi gnezdi v naravnem okolju bi populacijo lahko dvignili za nekaj desetkrat ali celo nekaj stokrat, brez gromozanskih stroškov, le z znanjem, delom in osnovnim začetnim stroškom nabave matične jate, mladice in gnezda za smuča. Tu moramo dodati še stroške opreme in usposabljanja strokovne ekipe, ki bo repopulacijo smuča na spodnji Savi izvajala in nadzorovala.

Pomena smuča so se zavedali vsi pionirji slovenskega sladkovodnega ribištva. O smuču je pisal dr. Avgust Mun-

da v prvi knjigi v slovenskem jeziku – *Ribe v slovenskih vodah*, ki je izšla leta 1926. Oba naša doktorja ihtiološke znanosti, tako dr. Boris Skalin kot dr. Jože Ocvirk, nadvse cenita smuča kot ribo. Kljub temu da imamo v Sloveniji eksperta za izgradnjo sodobnih recirkulacijskih ribogojnic in odlične toplovodne ribogojce, ribogojnice za smuča še nimamo. Žal jih je že pokojni Jože Perme vzrejal z briketi. S sodobno recirkulacijsko ribogojnico za smuča bi lahko poskrbeli za poribljavanje ne samo Posavskega bazena, ampak vseh slovenskih vodotokov. Danes žal redki ribogojci vzreajo smuča le kot plenilca v krapovskih ribnikih skupaj s ščuko in somom. Smuča na slovenskem trgu praktično ni. V Sloveniji je gojenje smuča zanemarljivo, čeprav je smuč najkakovostnejša sladkovodna riba in dosega tudi najvišjo ceno. Z razvojem turistične ponudbe pričakujemo tudi večje povpraševanje tako po živih smučih za vlaganje kakor tudi tistih za na krožnik. Smuča ima na jedilniku vsaka boljša restavracija ali hotel. Danes, ko govorimo o petzvezdičnem turizmu, pa se upravičeno lahko vprašamo, ali res lahko smuča ponudimo svojim gostom in če je le-ta domoroden oziroma v skladu z lokalno ponudbo. Smuč je danes dostopen le redkim srečnim ribičem in gurmanom, ki vedo, kdaj naši maloštevilni ribogojci praznijo svoje krapovske ribnike v vzhodni Sloveniji. Občasno imamo na voljo tudi zamrznjene fileje smuča iz uvoza (Kazahstan). Smuč je zagotovo odlična tržna niša za dobrega ribogojca, predvsem pa za upravljalce ribiških revirjev.

Danes v Evropi lahko uspešno lovite smuča le na nekaj lokacijah, ki jih lahko preštejete na prste. Med njimi ima Posavje najugodnejšo geografsko lego in odlično spremljajočo turistično ponudbo.

In če povzamem. Smuč je naša domorodna vrsta, ki jo v naših vodah najdemo le v sledovih. Na ribjem trgu domačega smuča ni oziroma se pojavi le izjemoma v zanemarljivih količinah. Samooskrba z ribjim mesom v Sloveniji je 8,36 %, smuč pa velja za najbolj okusno in najdražjo ribo sladkih voda. S tem pa tudi eno najbolj zaželenih rib med športnimi ribiči. V Evropi je registrirano 40 milijonov športnih ribičev! Z izgraditvijo akumulacij na spodnji Savi smo dobili idealne pogoje za življenje te plemenite ribje vrste in s tem odlične možnosti za razvoj ribiškega turizma. EU je največji uvoznik rib na svetu, svojih potreb pa ne zadovoljuje niti 50 %. Ne nazadnje pa je močna populacija rib v odprtih vodah odlična rezerva hrane za krizne čase.

Stane Omerzu
(Foto: arhiv Racoon)

ANTIDOPIG ZA LOVCA IN PLEN

V času, ko se poslavljam od tekmovalnih poligonov, mi misli uhajajo v preteklo obdobje moje skromne ribiško-športne kariere. V obdobju moje sladkovodne ribiške aktivnosti sem se poizkusil na tekmovanjih, in sicer v lovu rib s plovcem. Le kratek čas sem potreboval, da me mine navdušenje. Eden od vzrokov za opustitev tega tekmovalnega športa je bila uporaba sredstev za privabljanje rib.

Po več letih sem zaradi spleta okoliščin zašel v slane ribiške revirje. Prijateljevanje s člani ribiškega društva, spoznavanje novih načinov ribolova in disciplin, morskih ribiških tekmovalij mi je zbudilo športnega duha in me pripeljalo na prvo društveno tekmovalje. Prvo pravilo, s katerim so me sotekmovalci seznanili, je bila prepoved privabljanja rib, celo tako strogo, da tudi ostankov vabe v času trajanja tekmovalja ne smeš metati v vodo. To pa je že nekaj, kar mi je všeč, sem si rekel, pa se je začel delati vrtnec, ki me je v kratkem času potegnil v tekmovalne vode športnega ribolova na morju.

V preteklem letu so se spremenila pravila za registracijo športnikov, med katerimi je tudi obvezna izobrazba s področja antidopinga. Vse lepo in prav, le da sta v ribiškem športu dva udeleženca, ribič in riba. Tekmovalec sam ve in odloča, s kakšnimi prehranskimi dodatki si bo zagotovil potreben psihofizični nivo, in sicer ves čas tekmovalja, ribe pa ne vedo, kaj jih usmerja in vabi k hranjenju. Recepture hrane za privabljanje rib so stroga tajnost, saj je konkurenca na trgu huda. Sicer nimam podatkov, kako se nadzira ustreznost mešanice za privabljanje, med poznavalci pa je slišati, da vsebujejo čudežne substance. Tekmovalcu ni pomembno, kaj vsebuje hrana za privabljanje, na svojem ribolovnem področju želi imeti le dovolj lačnih rib za dober rezultat. Žal pa problema ne vidim samo med izvajanjem tekmovalja, po tekmovalju namreč ostanejo velike količine hrane z dodatki na dnu, pa naj jo ribe zaužijejo ali ne, saj tudi iztrebki (z vsebnostjo neznanih sestavin) prekrivajo dno in s tem uničujejo naravno ravnovesje. Za nameček pa se na istih trasah odvije več tekmovalij, kar pomeni več nasilja nad naravnim okoljem.

Če me spomin ne vara, smo bili pred časom nekoliko bolj osveščeni, saj je bila na določenih vodotokih prepovedana celo uporaba kostnega črva, čigar koža naj ne bi bila prebavljiva za ribe. Danes so sestavine zmesi za privabljanje z neznanimi sestavinami veliko bolj problematične kot koža kostnega črva. Privabljanje rib na lovno področje je zaradi uspešnejšega ulova od nekdaj prisotno, vendar zadovoljimo se z uporabo naravnih sestavin. Nobene škode ni uporabiti prgo (ostanek od stiskanja olja) ali ostanke od čiščenja rib, vendar ostanimo pri naravi tudi takrat, ko ne tekmuje, uživamo v športnem ribolovu in poskrbimo za slasten obrok na domači mizi. Za tekmovalja pa bi bilo bolje, da privabljanje prepovemo, saj je nadzor sestavin, ki so odvržene v vodo, nemogoče nadzorovati.

Kakor vsak športnik si tudi športni ribič želim uvrstitve našega športa na seznam olimpijskih. Eden od pogojev je tudi obema udeležencema (ribiču in ribi) pri športnem ribolovu zagotoviti udeležbo brez nedovoljenih substanc. Morda bi za začetek lahko usmerili pogled proti sladkovodnim muharjem in morskim športnim ribičem, ki zaradi tekmovalnih pravilnikov problema s privabljanjem nimajo. Korak za korakom bo

Poligon brez privabljanja

Ribon, pogost ulov na tekmovanjih

treba prehoditi trnjevo pot do Olimpa. Iz svojih izkušenj vam zagotavljam, da je tudi brez uporabe sumljivih substanc mogoče poseči po najvišjih rezultatih, in to na vseh nivojih tekmovalij.

Pogost ulov na morskih tekmovanjih je:
RIBON (*Pagellus erythrinus*)
hr. arbun; it. pagello fragolino
družina: špari (*Sparidae*)
zraste do 60 cm

Ribon ima valjasto telo, z dvignjeno hrbtno stranjo. Glava ima položno teme in velike oči.

Prsne plavuti so dolge in segajo do začetka predrepne plavuti. Repna plavut je močno škarjasta.

Je rožnate barve, po hrbtu rdeč, pri določenem izvoru svetlobe se pojavijo temnejše rdeče proge. Manjši primerki so po boku posuti z drobnimi kovinsko modrimi pikicami.

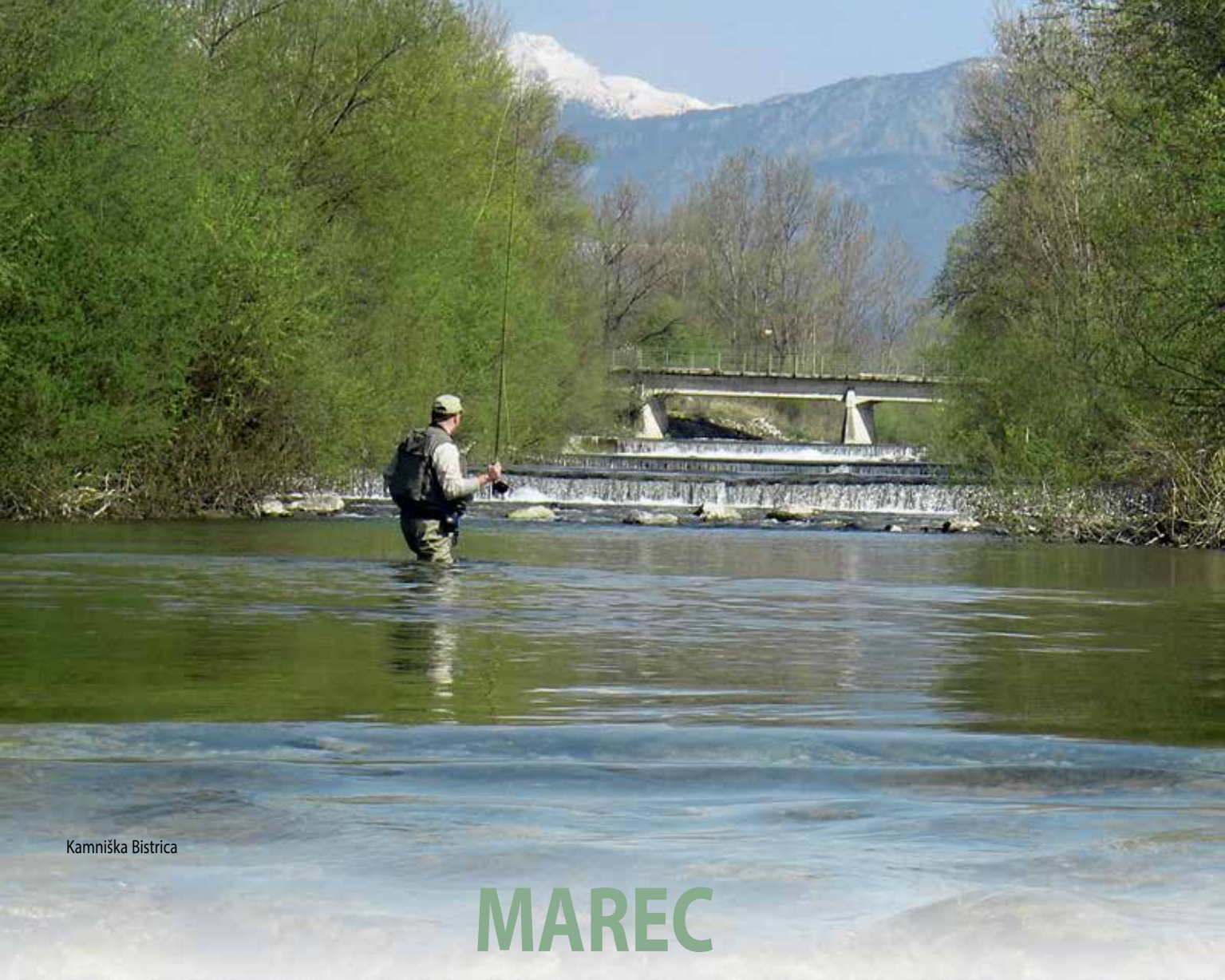
Življenjski prostor si ribon izbira na peščenem, manj pogosto tudi na blatnem dnu, do globine 100 m, kjer se pogosto združuje v manjše skupine, večji primerki pa so pretežno samotarji.

Prehranjuje se z rakci, školjkami, manjšimi ribami in mehkužci.

Danilo Torej

Brez dopinga na vseh nivojih

Kamniška Bistrica

MAREC

»Joj, pa ne že zopet ...« si je bolj mrmrala, kot pa glasno komentirala mama - babi, ko si je njen sin v stanovanje nad njenim nesel mrežasta plastična zaboja z vezalnim priborom.

»P a zopet ti s to svinjarijo ... Ne moreš to sem vlačiti, da potem perje po celi sobi leti!« je vedela, da bo donelo od zgoraj. Babi se je strinjala s snaho in se tudi sama spominjala časov, ko se je okrog »neodložljivega

vezanja umetnih muh« večkrat sporekla s sinom. Dokler si pač ni uredil primerne kotečka v kleti. Ampak včasih je bilo v njem prehladno. Pozimi! Pa zakaj bi vezal ravno v teh dneh in ne par tednov prej ali malo kasneje? Ja, le kdo bi to razumel?

»Če pa nujno rabim. Ničesar pametnega nimam za zgodnji začetek sezone.« se je branil Miha. Res je nastal »predah« v zadnjih letih. Kravca, pa štalca, pa telički, pa menjavanje služb; pa saj veste! Že kak krajši skok ob Dravo s kepo kruha, tako za *probo*, je postal podvig. Izbira dneva, namenjenega ta pravemu ribolovu, je tako zahtevala temeljiti razmislek in vpis v »družinski koledar«. Neprestavljive prioritete so tako zlahka prestavile začetek muharske sezone v čas po drsti lipana.

Ampak na srečo pride leto, imenovano najdražji ribiški prijatelj, ki pove: »Čuj, so mi povedli, da v ,tam' so pa *naturke* že kar aktivne in se da kako prelističiti. V ,tja' so pa že vložili nekaj šarenk. Kaj če bi prvo ali drugo marčevsko nedeljo šla ,tja' in ,tam' malo probala. Pa *ziher* bova še koga srečala!« Pravi čas predstavljene prave argumente pač ne moreš negirati brez tehtnejših protargumentov, ki jih v

Lačna savinjska lepota

Savinja

Savinja pri Šempetru

tem primeru pač ne more biti. Nujno moram še ... mrzlo, slabo vreme, nimam muh, ne vem, če mi še hlače držijo in podobno, pač ne zdržijo oziroma zadržijo edino prave odločitve: »Te pa grema.«

Ampak! Voda pričakovano presneto nizka, kristalno čista, verjetno že tudi obiskana s strani bližje živečih prijateljev. In zadnja manj aktivna leta so resnično zdesetkala primerne muhice. »Pa če imaš stotine teh tvojih stvaritev po škatlah,« je nerazumevajoča draga ribičeva žena. »Ti pa vlačiš gor te tvoje crknjene peteline, zajce, cvirne in kaj vem kaj še. Pucala bom pa jaz!« »No, saj bom samo par mini nimfic, kako postranico navezal, tako da bom vse ostalo pustil doli. Nimam za te izbirčnice v rajsko čisti zimski vodi,« se brani Miha. »Te pa vzemi tvoje »lansko zmagovite« in idi v Ljubno na ribnik,« je že podučena muharjeva žena. »Ja, saj je fajn, ampak to ni isto,« žena obupano zamahne z roko in odide postorit pač nekaj.

Končno mir in ... Ja in kaj navezati? Leta predpomladanskega posta so naredila svoje. Sigurno nekaj majhnega, neizrazitih barv in kompaktne forme. Kaj pa, če je katera res lačna in bi jo pritegnil konkreten zalogaj? Saj pride v tem času tudi kaka takšna vloženska prav za nabijanje utripa med borbo po pretežno »zimskem« spanju. Saj – najlažje je poklicati prijatelje, ki imajo do začetka muharske sezone »turistov«, kot je naš Miha, že desetine ribolovnih dni za

sabo, ampak ... Miha naveže raje nekaj »svojega«, kar mu nalaga spomin na izkušnje ter vedno kaj, kar je videl na spletu ali kje prebral. Ker najlepše je, ko prime na: »Glej, na *toto* je prišla. Je približno tako neki Skandinavc na »jutubu« pokazal. Je te materiale kazal in prodajal, da bi jo lahko samo skupaj zlepil, ampak očitno je tudi ta, na star način vezana dobra ...« Po par desetih minutah pa seveda: »Na kaj si jih dobil? Suuuper, bravo! Eh, ne nimam take, pa bom že ... Oooo, hvala!«

Moral bi navezati, pa ob razmišljanju, iskanju najboljših, Miha vztrajno misel uhaja v prelepe spomine tja ob marčevsko Kamniško Bistrico, bližnjo Savinjo, morda na uvodno »čago« na tržiško Savo, krasno, a lani skoraj presušeno Rižano ali zavodovo Krko, ko smo si jo še lahko privoščili »navadni smrtniki« ... »Kdaj je že to bilo?« se je vprašal in že ga je zamikalo brskanje po shranjenih posnetkih na zunanjih diskih. Pa ga je brž v realnost vrnilo: »Kaj boš še danes kaj navezal ali se bo to zopet tukaj potikalo cel teden?« »Ja, ja, ni to tako enostavno, kot si misliš,« je še rekel in se skoncentrirano lotil ustvarjanja ene »zmagovito nove« za ,tam, za ,tja' bo pa na preizkušene stavil.

Še vedno pa mu je v mislih plesala tista zadnja marčevska lepota izpred nekaj let. In kako bo letos? Odločil se je, da bo krasno, pa tudi riba bo sigurno kakšna prišla!

David Babič

MUHARJENJE ZA TELEBANE

Kot ste v prejšnjem prispevku lahko prebrali, me je med disciplinami športnega ribolova najbolj pritegnilo muharjenje. V Ribiču ste bralci lahko prebrali veliko prispevkov na raznih nivojih, ki muharjem pomagajo pri ribolovu. Cilj tega prispevka je z vami deliti moje izkušnje glede opreme, kaj loviti, kje in kako loviti. Gre za moja opažanja in izkušnje iz teh desetih let učenja in kar nekaj prakse.

O začetku na vodi ste lahko prebrali v prejšnjem prispevku. Realnost učenja muharjenja pa je po navadi na suhem. V mojem primeru je bilo to parkirišče pred domom ribičev Straža – Sava, kjer sem se udeležil izobraževanja iz muharjenja, namenjenega otrokom. Malce smešno za takrat človeka na robu srednjih let, ampak osnove sem vseeno odnesel. Ker pa imam rad otroke, smo se tudi prav lepo zabavali. Izpopolnjevanje metanje je seveda sledilo ob samem ribolovu in s pomočjo družbenega omrežja Youtube, ki je na sploh precej dobra zakladnica znanja tudi za to področje. Iz mojih izkušenj sicer sledi, da nikakor ni treba opraviti »doktorata« iz muharskih metov, da bi bili pri ribolovu uspešni niti ni treba pri metih dosegati že skoraj neverjetnih razdalj. V bistvu se niti ne spomnim, da bi kdaj ujel ribo na res zelo veliki razdalji. Niti na naši Savi ne, ki je z vidika muharjenja res velika reka. Izkaže se, da je bolj važna natančnost meta in pa da je slabih metov čim manj, ker nam bodo v nasprotnem primeru ribe z izbranega prostora za ribolov pač pobegnile.

Med ribiškimi debatami je jasno veliko razprave o taki in drugačni opremi. Če sodimo med bolj premožne, lahko dandanes za muharsko opremo z lahkoto zapravimo na tisoče evrov. Ker sem po poklicu finančnik, seveda po tej poti nisem šel. Izkaže se, da so s finančnega in tudi s funkcionalnega vidika še najbolj kritičen del opreme škornji. Osebnost drugega kot škornjev iz goreteksa ne morem uporabljati, ker mi je še v teh kaj hitro (pre)vroč, so pa bistveno bolj udobni kot neoprenski ali običajni gumijasti škornji. Žal pa stanejo zajeten kupček denarja in na žalost tudi niso ravno večni. Dobra novica glede roka uporabe škornjev je, da imamo v Sloveniji fante, ki kakovostno in ugodno popravijo morebitne poškodbe ali pa sanirajo iztrošenost spojev, kar škornjem precej podaljša življenjsko dobo. Vsekakor pa pri tem delu opreme ne gre pretirano varčevati, ker ne nazadnje tudi čisto osnovni škornji niso poceni, udobje pri ribolovu pa je vsaj zame precej pomembno.

Ostala oprema je na srečo, vsaj načeloma, precej cenejša in ob primerni pazljivosti in vzdrževanju tudi precej bolj dolgoživa. Za začetek bo palica AFTM številke 4 ali 5 dolžine 9 čevljev z ustreznim kolescem in vrstico povsem dovolj. Seveda za običajno muharjenje z nimfo ali suho muho. Moj komplet številka 5 že od praktično samega začetka služi odlično. Gre za opremo srednjega cenovnega ranga, čeprav moram iskreno priznati, da tudi sinova palica številka 4, za katero sem odštél 40 evrov, deluje odlično. Zelo veliko sem prelovil tudi s palico številka 3 dolžine 10 čevljev, ki sem jo uporabljal za t. i. »francosko nimfarjenje« in prej kot v srednji sodi v nižji cenovni razred. Kasneje sem kupil posebno palico za ta način muharjenja in palica je seveda precej boljša, je pa tudi nekajkrat dražja. Lahko bi rekel, da ni toliko boljša, kot je dražja. Zato vsaj za začetek, dokler nimamo dobro izdelanih preferenc o naših potrebah, ne kupujmo zelo dragih muharskih palic. S tako palico ne bomo ujeli nič več, ker bo ribič pač najšibkejši člen. Ponudba ostale opreme je zelo raznovrstna in vsak bo našel nekaj zase. Osebnost ne kompliciram prav nič. Še danes uporabljam muharski telovnik, ki mi ga je podaril prijatelj, obvezno podmetalko, pribor za odpenjanje rib – in to je pravzaprav že vse. Morda so še najpomembnejša

Lipan

Preproste nimfe lastne izdelave, ki skoraj vedno delujejo

polarizirana očala, s katerimi bolje vidimo v vodo in predvsem za zaščito oči. Tudi ko bomo že zelo dobro obvladali muharske mete, se lahko pripeti nesreča in oči je vsekakor pametno imeti zaščitene pred tako nevarnimi tujki, kot je ribiški trnek. Moj sin si je to tako dobro zapomnil, da v vodo brez očal ne stopi.

Kot najbrž večina sem se na svojem muharskem popotovanju srečal tudi z izdelavo lastnih umetnih muh. Ob pogledu na prave umetnine, ki jih izdelujejo najboljši vezalci, si nisem predstavljal, da bom kdaj na svoje preproste izdelke kaj ujel. Nekaj let kasneje gre z menoj na ribolov šest polnih škatek nimf in suhih muh lastne izdelave in praktično vse ujamem na muhe lastne izdelave. Toliko muh je seveda čisto pretiravanje, ampak kaj ko ima človek vedno v glavi: »Morda bom pa to ali ono rabil ravno danes.« Realnost je na

koncu največkrat povsem drugačna. Nekaj nimf in par suhih muh se v veliki večini primerov izkaže za povsem dovolj. S prijatelji se velikokrat celo šalimo, da na koncu od vse te množice muh lovimo na dve ali pa tri. Vsekakor pa je vezenje umetnih muh svojevrsten užitek in tudi prava pravcata umetnost. Vsekakor priporočam, da poizkusite, ker je občutek ob uspešnem ulovu na muho lastne izdelave še bistveno večji.

Prav posebno poglavje pa so muharske vode. V Sloveniji imamo veliko srečo, da nam je na voljo veliko voda, ki so zelo primerne za muharjenje. Malce manj prijetno dejstvo je, da so ribolovne dovolilnice, vsaj za najbolj znane vode, za žep povprečnega Slovenca pošteno zasoljene. Kruto dejstvo za nas domače ribiče je, da je Slovenija zelo priljubljena tudi za ribolovni turizem, kar seveda narekuje višje cene. Svoje pa jasno prinese tudi zaščita voda, ker na večini bolj znanih voda je že tako in tako precejšnja gneča, kar na ribji življenjski dolgoročno ne more vplivati prav blagodejno.

Če bi bil danes še enkrat začetnik, bi vsekakor raje pogledoval po vodah, ki so manj obremenjene, cene pa precej dostopnejše. Iz izkušenj sem spoznal, da je v takih vodah ribo tudi precej lažje ujeti in ne malokrat smo se s prijatelji veselili tudi kapitalnih ulovov, ko smo jih najmanj pričakovali. V okolici Ljubljane smo odlično lovili tudi na naši Savi, na Kamniški Bistrici in vedno znova sklenili, da moramo to večkrat ponoviti. Brez gneče, kot velik bonus pa poleg cene same tudi večinoma divje ribe, ki so vsaj zame veliko več vredne kot vložene. Prej ko slej nas bo seveda zamikalo loviti tudi na bolj znanih vodah in poti, ki so za žep bolj prijazne, tudi za to obstajajo. Še najlažje bo, da nas kot gosta povabi ribiški prijatelj ali pa da si s pridnim delom v svoji ribiški družini prislužimo kak dan ribolova z reprezentančno dovolilnico, katerih izmenjevanje med ribiškimi družinami precej dobro poteka. Na tak način sem obiskal veliko revirjev, ki so sicer za povprečen žep skoraj nedosegljivi.

Za konec bi morda dodal še to, da nikakor ne komplicirajte preveč. Vsak dan ribolova bo več vreden kot pa kompliciranje glede opreme, muh ali samega revirja. Na koncu bo ribo vedno ujel ribič in ne oprema po zadnjih zapovedih.

Nova sezona je že zelo blizu, zato le pohitite s pripravi. Z nekaj sreče nas huda suša letos ne bo doletela in bomo pozno jeseni ponovno z lepimi spomini pospremili uspešno sezono.

Besedilo in fotografije: Miha Žejn

Muharjenje sulcev v vetrovnih razmerah je zahtevno, a kljub vsemu zanimivo.

SKUPNI LOV SULCA Z MEDNARODNIM PRIDIHOM

V RD Vevče so tik pred iztekem minule sezone lova kraljev voda organizirali tradicionalni skupni lov sulca, ki je imel letos mednarodni pridihi, saj so ga obiskali tudi ribiči iz nekaterih sosednjih držav. V preprišnem ozračju, sunki vetra so presegali 60 km/h, so vsaj poskušali namakati vabe, enemu od udeležencev pa se je le nasmehnila sreča in je v spodnjem revirju ujel sulca, dolgega slab meter. To je odličen uspeh za sulcelovu sicer nenaklonjene okoliščine visokega zračnega pritiska in močnega severnega vetra.

Začetek februarja je, vsaj, kar se sulčarskega druženja v Ljubljani tiče, kar pester. 8. februarja, na Prešernov dan, praznujejo ljubitelji sulčelova v RD Barje (več o dogodku preberite v članku Tonija Janežiča), nekaj dni prej pa so se pri izvedbi skupnega lova sulca izkazali organizatorji v RD Vevče.

Sobota, 4. februar 2023. Tiho, mrzlo zimsko jutro, živo srebro na termometru kaže -7 stopinj Celzija. Ropotanje sicer zastrtih polken daje slutiti, da močno piha. Lepo je opazovati zmrznjene travnike in v srež odete gozdove iz toplega zavetja dnevne sobe, s skodelico kave v dlaneh. Vendar je lovski nagon močnejši od mraza, zato se pogumno pripravimo na prihajajoči dan.

Ribiški prijatelji so že pripravljeni. Pred ribiškim domom je veselo, polno vznemirjenja in navdušenja. Veter se krepi, a to ne odžene veselja. Nakup dovolilnic, druga jutranja kava in ribiški klepet s sulčarji od blizu in daleč. Okoli 30 jih je, prišli so iz različnih krajev Slovenije, tudi iz Italije in Avstrije. Tokratni sulcelov ima mednarodni pridihi – Ljubljana je vendar znana po velikih sulcih, vodostaj pa je za njihov lov ravno pravi.

Ribolov na Ljubljani nekoč in danes

Najprej malo suhe, a za marsikoga zanimive teorije.

Na območju današnjega vevškega ribiškega okoliša verjetno ribarijo že od nekdaj. Pisni viri pričajo, da so tamkajšnje vode v obdobju visokega in poznega srednjega veka pa do sredine 18. stoletja pripadale vicedomskemu uradu in deželnemu glavarju,

verjetno še komu. V njih so v tem času lovili tudi krakovski ribiči, v Slapah, Fužinah in Sneberjih so bile ribiške hube.

Ribiška bratovščina je bila takrat pod nadzorom kneza in najvišjih predstavnikov duhovščine, lovili pa so z mrežami. Na Studencu med današnjimi Fužinami in Poljem v Ljubljani so imeli ribiči že leta 1882 vališče in ribnik za vzrejo rib, ob potoku Besnica, ki ga je odstopil Codelli, pa je bilo še drugo vališče.

O ribah iz Ljubljane so v preteklosti pisali različni avtorji, ki pa dostikrat niso bili ribiči. O Ljubljani in njenih ribah se je razpisal tudi vsem dobro znani Janez Vajkard Valvasor v svoji Slavi vojvodine Kranjske. Trdil je, da so ribe iz te reke okusne in zdrave. Če so jih nekoč lovili izključno za prehrano, jih danes lovimo (skoraj) izključno za zabavo. Oglejmo si sedaj sulčarski revir RD Vevče nekoliko поближе.

Zgornji revir RD Vevče se razteza od Plečnikovih zapornic na Ambroževem trgu do papirnice Vevče, spodnji od prav tam pa do izliva v Savo. Kralja voda lovimo tudi v delu Gruberjevega prekopa.

Zgornji revir je bolj urban, večinoma obdan s škarpami, kamnometi in je gosto naseljen. Spodnji del je bolj divji in naraven, obdajajo ga travniki in nižinski močvirnati gozdovi. Sulci pa so povsod, tako da si ribič lahko izbere, kje jih bo lovil. Obetavni so vsi večji tolmuni ali daljši curki. Iskanje belic, s katerimi se prehranjujejo sulci, ni potrebno, saj jih je povsod veliko. Trofejnih sulcev, daljših od metra, ujamejo ribiči vsako leto v Ljubljani kar nekaj, večino njih spustijo. Radovedni se vseeno zakopljemo

Nekaj umetnih vab, na katere prisegajo sulčarji ob Ljubljani.

Sulec je morda najbolj zaželen plen slovenskih sladkovodnih ribičev (fotografija iz avtorjevega arhiva).

v arhive; v enem od njih občudujemo ulov 133 cm dolgega sulca, ki ga je leta 1960 ujel tajnik RD Vevče, Leopold Gorše. Fotografijo si lahko ogledate v Ribiču (letnik 1960) ali v knjigi Sulec in sulčelov v Sloveniji od osvoboditve do osamosvojitve (stran 215).

Sulčarsko druženje

Tokrat smo lovili z muharicami, a še dobro, da smo s seboj prinesli tudi vijačnice. Sunki vetra so bili za metanje umetne muhe enostavno premočni.

Prepihane oblike smo krenili od ribiškega doma v Zalogu gorvodno in obredli naravnost sveta ribolovna mesta, ki imajo tudi zanimiva lokalna imena: "Jožefovc", "Pri Buhku", "Gmajnar" in tako naprej.

V znanem tolmunu pri Kašelskem mostu smo utrgali nekaj vab, ne na gobcih sulcev. Nima smisla opisovati vsakega našega

koraka ali meta, vodo smo dobro obdelali in se vmes zabavali ob klepetu z drugimi sulčarji. Polni so domislic in zabavnih dogodivščin, zato za vodo nikoli ni dolgčas. Tudi nedolžne, debele ribiške laži so ob šilcu domačega prisrčne. Samo da smo za vodo!

Prijatelj iz Italije si je zaželel, da bi spremenili ribolovno mesto, zato smo se odpravili v zgornji revir, na Fužine. Tam ima Ljubljana naravno strugo in je poleti odlična za muharjenje lipanov. Naravne luknje in kotanje kar kličejo k ribolovu. Po nekaj metih smo se odločili obiskati bližnjo gostilno, odločitev ni bila slaba. Vetrja smo imeli dovolj in sulce smo privoščili drugim. Sami smo se raje zatopili v goreče ribiške razprave, za katere prav zares nikoli ni škoda časa.

Ni ga lepšega kot miren dan s prijatelji ob vodi, četudi je ribiška palica zgolj v okras.

Jure Ušeničnik

TRADICIONALNI SULČELOV RIBIŠKE DRUŽINE BARJE

8. februar velja za državni praznik (Prešernov dan). Pri veliko ribičih pa je to dan, ko je čas za ribolov kralja naših voda – sulca. Kot vsako leto je tudi letos potekal že tradicionalni sulčelov v revirjih ribiške družine Barje.

Zbudili smo se v mrzlo zimsko jutro. Termometer je zjutraj pokazal krepko pod ničlo, točno -9 °C. To pa strastnih ljubiteljev lova sulca ni odvrnilo od tega, da se zberejo na skupnem sulčelovu, ki je potekal na Ljubljani in na Malem grabnu, s katerima upravlja ribiška družina Barje.

Tomaž Novinec s svojim smučem, kj je meril 85 cm.

Po jutranji malici, topli kavici, kuhanemu vinu in pa čaju je sledila prijava udeležencev. Najbolj zagnani in strastni ribiči so se podali v lov že v zgodnjih jutranjih urah. Velika večina je izbrala lov z obale. Ni pa manjkalo neustrašnih ribičev, ki so se kljub nizkim temperaturam podali na lov s čolna na reko Ljubljanico.

Res je bilo zelo lepo videti tako veliko število ribičev, ki so prišli v želji po dobrem druženju in pa seveda poskusiti ujeti kakega lepega sulca. Številka se je na koncu ustavila pri 62 ribičih.

Informacije z ulovi so kaj hitro zaokrožile med ribiči. Hitro so se začeli javljati s prvimi ujetimi sulci.

Ribolov je bil res zahteven, saj so kar nekaj težav povzročali zamrznjeni obročki in tako skrbeli za pravi zimski ambient. V dopoldnevu je začelo tudi snežiti. Ta je poskrbel za pravo zimsko idilo, v kateri so uživali vsi udeleženci. Ko si na čolnu sredi centra Ljubljane in loviš kralja vode, ti tudi nizke temperature ne pridejo do živga, saj ti okolje, v katerem loviš, ogreje srce.

Ribiči, ki so se podali na ribolov z obale, so imeli v dopoldanskem času največ sreče in so tako ujeli prve sulce. Največ

Luka Demsar s sulcem iz Malega grabna.

sreče so imeli ribiči, ki so se odpravili na Mali graben. Ulovi res da niso bili veliki, vendar je po poginu, ki smo ga doživeli v letu 2022, vsaka riba vredna zlata. Zelo nas veseli, da se kljub poginu in delu, ki ga izvajajo na Malem grabnu, sulci vseeno vračajo.

Tudi na Ljubljani ni manjkalo akcije. Sulci so se pridno izmikali vabam. A vse je res lepo presenetil ulov Tomaža Novinca. Uspelo mu prelisičiti smuča, ki je meril kar 85 cm. Fantastičen ulov, ki je po hitrem slikanju nepoškodovan zaplaval nazaj v svoje domovanje.

Po jutranjem in dopoldanskem ribolovu je sledilo kosilo, ki smo ga imeli v samem ribiškem domu. Na toplem smo se okrepčali z odojkom in pijačo. Ni lepšega, ko se v zimskih mrzlih dneh zbere tako velika skupina zagretilih ribičev in vsi naenkrat pojemo kosilo, nakar sledi druženje in pa izmenjavanje ribiških zgodb in izkušenj. Po kosilu in krajšem odmoru je sledil še popoldanski ribolov in priprava na večerni ribolov.

Popoldanski ribolov je bil še nekoliko zahtevnejši, saj je razmere poslabšal severovzhodni veter. To pa ni nič kaj motilo ribičev, ki so zelo aktivno lovili kralja. V večernih urah malo po sončnem zahodu je bilo znova nekaj akcije in ujetih rib.

Zelo nas veseli, da so vse ujete ribe zaplaval nazaj v svoje kra-

Prava zimska idila. Mladinec Bor s svojim mentorjem.

Zelo priljubljeno mesto izliv Malega grabna.

jestvo. Pri ribiški družini Barje zelo podpiramo in poskušamo vse bolj slediti trendom športnega ribolova, na kar smo zelo ponosni.

Tako smo ribolovni dan zaključili. Bilo je uspešno in res ni manjkalo dobre družbe, za kar se navsezadnje tudi zberemo na skupnih lovih. Družba, pogovori in ribiške zgodbe so se nadaljevale pozno v noč v toplem zavetju ribiškega doma ribiške družine Barje.

Upamo in vemo, da se v naslednjem letu vidimo še v večjem številu in si znova izmenjamo nove ribiške zgodbe.

Besedilo in fotografije: Toni Janežič

KAM TEČE KAMNIŠKA BISTRICA?

Zavod za ihtiološke in ekološke raziskave REVIVO je v Sloveniji ena redkih organizacij, ki se sistematično in strokovno loteva proučevanja ter obravnave vodnih biotopov. Kljub poplavi številnih vladnih in nevladnih organizacij so dogodki v okviru sofinanciranih projektov LAS - *Za mesto in Vas* pokazatelj, da je vodstvo zavoda izbralo pravo pot. Na vseh dogodkih želijo sodelavci tako občanom kot ljubiteljem narave prikazati idealne podlage za sonaravno bivanje, predvsem pa ozaveščajo o varovanju številnih ekosistemskih habitatov, ki so v izginjanju.

Že prejšnji uspešni dogodki: Evreka, EkoReka-ReviVoDan in Iz spomina Kamniške Bistrice so nakazovali, da Revivci tudi v letu 2023 ne bodo počivali. Izvedli so nov uspešen dogodek v dvodejanki. Dne 30. 3. 2023 smo lahko prisluhnili zgodbi o skrivnostnem življenju jegulj, kjer je bila predstavljena knjiga z naslovom *Zgodba o evropski jegulji*, ki jo je napisala Ann Guillaud. Naslednji dan, 31. 1. 2023, je prav tako v dvorani Knjižnice Domžale potekala potujoča razstava na temo »Iz spomina Kam-

niške Bistrice«, ki je vključevala še okroglo mizo z naslovom: Kam teče Kamniška Bistrica? Skupaj z moderatorjem Damjanom Habetom so v razpravi sodelovali: mag. Renata Kosec, županja Občine Domžale, dr. Marjetka Levstek iz Slovenskega društva za zaščito voda in CČN Domžale-Kamnik, dr. Polona Pengal iz Zavoda REVIVO ter dr. Tomaž Lavrič, delegirani član iz Ribiške družine Bistrica Domžale.

Cilj okrogle mize je bil predstaviti različne poglede na Kamniško Bistrico in njen obrečni prostor danes ter v prihodnje, vključno z dilemami varovanja reke kot pomembnega naravnega biotopa z vidika različnih strok. Udeleženci so v razpravi podali številna stališča glede aktualnega ekološkega stanja in kakovosti vodotoka, pestrosti ribjih vrst in ribolova, potrebe po ustreznem načrtovanju gradbenih posegov s čim manj uničevanja vodnega telesa ter dopolnilnim sajenjem drevesnih struktur ob rekah, problematiki zmanjšanja razlivnih površin in degradaciji obrečnega prostora Kamniške Bistrice zadnjih nekaj desetletij. S političnega stališča je

Okrogla miza Kam teče Kamniška Bistrica.

Skupinska fotografija sodelujočih.

bil vsem zastavljen izziv, kako oživiti načela iz deklaracije, ki so bila deklarativno sprejeta na enem od predhodnih Revivo dogodkov v letu 2019, namenjena pa spodbujanju modernega, celostnega in vključujočega upravljanja s porečjem Kamniške Bistrice.

Taki promotivni in ozaveševalni dogodki morajo postati stalnica, ne samo na območju osrednje slovenske regije, temveč tudi v drugih krajih. Delo, ki ga opravljajo sodelavke in sodelavci zavoda Revivo, je neprecenljivo, saj ohranjajo zgodovinske sledi za naše zanamce o tem, kako je bil nek vodotok urejen včasih in

kako danes. Del kulturne dediščine bo z njihovim prispevkom ostal za vselej zaznamovan z razstavami grafičnih in slikarskih del, fotografijami, monografijami, raziskovalno-proučevalnimi deli, izobraževalnimi dogodki, odprtimi okroglimi mizami in številnimi drugimi dogodki. Okroglo mizo *Kam teče Kamniška Bistrica?* je posnela filmska ekipa osrednjega spletnega informativnega portala Domžalec.si, dosegljiva pa je na portalu <https://domzalec.si>.

dr. Tomaž Lavrič, foto: Metka Rebov Lavrič

REKO PESNICO, KI MIRNO TEČE, (KONČNO) ČAKAJO LEPŠI ČASI?

Najvažnejši slovenskogorški vodotok ima tudi pomembno ekološko funkcijo, so prepričani naravovarstveniki, lovci in seveda ribiči, ki so svojo RD po njej celo poimenovali – bo dogovor za boljše sodelovanje in iskanje skupih rešitev v dobro reke in vodnega življa odslej res držal?

Na delovnem srečanju na terenu pri reki Pesnici pred Gočovo v Slovenskih goricah so se zbrali predstavniki VGP Drava Ptuj, direkcije za vode, Cívine iniciative (CI) Lenart, ki je zastopala tako lovce kot tudi ribiče, in trojiški župan **David Klobasa**. Na licu mesta so si ogledali stanje po poseku drevja in grmičevja ob reki in se dogovorili, da si bodo pred bodočimi tovrstnimi posegi tako ob reki Pesnici kot tudi ob njenih pritokih izmenjali vsa strokovna mnenja, vključno z ekološkimi pogledi na morebitne negativne posledice neprimernih posegov. Trojiški župan David Klobasa je izpostavil skupno skrb in odgovornost vseh deležnikov za varstvo narave in okolja ter pozdravil predlagani strpnejši dialog vseh prizadetih pred bodočimi posegi v naravno okolje. Reka Pesnica je poleg Ščavnice najvažnejši slovenskogorški vodotok, obe reki pa sta nekoč sloveli po bogatem ribjem življu. Sploh reka Pesnica, v kateri so plavale vitke ščuke, kleni, podusti, ostriži, linji in druge vrste ribe, ki so jih ribiči radi lovili. Sploh klene, ki so zdaj tako iz Pesnice kot iz njenih

pritokov Drvanje in Velke praktično izginili. Ta dva pritoka sta ostala brez rib, le tu in tam se najde kakšna majhna jata ribc. Ribičev ob teh dveh vodotokih pa ni več videti.

Na pobudo predsednice CI Lenart **Simone Širec** so si udeleženci delovnega srečanja na terenu ogledali posege ob reki Pesnici blizu nekdanjega Matjašičevega mлина pred Gočovo. Pesnica je največji slovenskogorški vodotok in ima pomembno funkcijo ne samo kot reka, saj z obvodnim rastjem nudi varno zavetje mnogim pticam in divjim živalim ter seveda ribam, ki jih je zaradi onesnaževanja reke vse manj. Nekaterih vrst pa sploh več ne opazijo. Naj za ilustracijo omenim, da so včasih člani lenarške RD Pesnica med spomladanskim čiščenjem iz reke potegnili tudi svinjske in telečje glave, pa poginule prašiče, kože in druge ostanke kolin, da o starih kolesih in drugi ropotiji ne pišemo posebej. Vse to je bilo za vodotok občutljivo in ekološko negativno početje, ki ga je k sreči vse manj. Ostale pa so posledice. Trojiški župan David Klobasa, ki podpira ekološka prizadevanja in išče

Meliorirana Pesnica mirno teče in je še vedno ponos slovenskogoriških ribičev.

Del stare struge Pesnice v Senarski v objemu sonca konec oktobra 2022.

Eden od redkih tolmunov stare Pesnice, v katerem so nekoč plavale velike ščuke in kleni.

dialog z ribiči (ter lovci), se je s to oceno strinjal, a hkrati pozdravil način reševanja omenjenih težav, zaradi katerih se je oglasila CI Lenart. V bodoče je predlagal kompleksne strokovne rešitve, pri pripravi katerih naj poleg vodarjev sodelujejo tudi naravovarstveniki, lovci in ribiči. Poznavajoč Stanislava Vedernjaka iz RD Pesnica in celotno vodstvo tega 300-članskega ribiškega kolektiva, bodo ribiči svoj dolg do Pesnice zagotovo poravnali in na reko budno pazili. Ostaja njihov simbol in del zgodovine. Pa ne samo na reko Pesnico, pač pa tudi Velko, Drvanjo in na ostanek Globovnice. In za konec še razveseljiva novica – v lenarški Čreti gradnja velike centralne čistilne naprave poteka po programu. Ob 60-letnici RD Pesnica je njeno izgradnjo napovedal mag. Janez Kramberger, župan občine Lenart, in po petih letih bo očitno uresničena. Tudi počasi se daleč pride sploh če je dovolj razumevanja med vsemi deležniki, ki varujejo naravo. Lenarški ribiči to dokazujejo z dejanji!

Besedilo in fotografije: Marjan Toš

Poišči razlike!

Prvo uro ribolova smo poskušali z vleko umetnih vab za čolnara. Kljub temu da je sezona lova na tune na otoku kasneje, smo vseeno poskušali. Obenem pa upali, da zagledamo še kakšnega kita.

POPOLNO RAZOČARANJE

Ko sem pred časom razmišljal o tem članku, sem si ga zamišljal s povsem drugačnim koncem, a kot vemo, gre življenje (in ribolov tudi) redko tako, kot si zamislimo. A začnimo na začetku, ne na koncu.

Na prehodu januarja v februar smo po dolgem času odšli na družinsko potovanje z letalom – pot nas je vodila globoko na Atlantski ocean, in sicer na Madeiro. Pred našim odhodom sem začel raziskovati, kakšne so tam možnosti za ribolov. V bistvu jih je kar precej, tudi muharjenje na postrvi je med njimi, a v glavnem gre, kot se za otok tudi spodobi, za morski ribolov s čolna. Takoj pa sta se pojavili dve težavi – visoka cena takšnega ribiškega izleta in pa dejstvo, da večina ribičev februarja svoje čolne dvigne na kopno. Kakšen teden pred odhodom sem pisal vsem organizatorjem ribiških izletov, ki sem jih našel na spletu. Nekaj jih ni odgovorilo, ostali pa so bili precej predragi za naš proračun. Le z enim (oziroma eno, kot se je kasneje izkazalo) sva se uspela dogovoriti.

Malo pred začetkom naše poti me je Tim ujel, kako si ogledujem ribiško ponudbo in takoj začel z vprašanji: »A bomo šli loviti na Madeiri?« »A to so ribe, ki jih imajo tam?« Ko smo se peljali proti letališču, je rekel: »Mami, tokrat boš pa lahko tudi ti mogoče ujela svojo prvo ribo.«

Na ribolov smo šli že prvo jutro na otoku – prioritete so jasne (tudi ribolov sem rezerviral, preden sem uspel

Med čakanjem na ugriz smo raziskovali po čolnu in našli tudi to vabo za mečarico, ki se je že večkrat izkazala za uspešno. Manjka pa ji še najpomembnejše – trnek, ki pa ga bojo dodali, ko čez nekaj mesecev znova pride do sezone lova na mečarice.

rezervirati stanovanje ali pa avto). Dan je bil čudovit, topel, sončen, morje mirno, vsi pogoji za nepozabno doživetje so bili izpolnjeni. Naša »gostiteljca«, kapitanka

Tik preden smo odpluli in je bilo vzdušje na vrhuncu, sem posnel še tole fotografijo s fantoma in parom naših kapitanov.

Mickey in njen mož, sta nam predstavila morsko življenje morja okoli otoka – Madeira je vulkanskega izvora in le nekaj sto metrov od obale gre morje do globine okoli kilometra. Ko sta nam razlagala o svojih doživetjih, smo ju poslušali z odprtimi usti in seveda komaj čakali, da tudi sami doživimo nekaj od tega. Sta pa oba kapitana dodala še stavek: »Ampak to še ne pomeni, da bo tudi danes tako. Še vedno se lahko zgodi, da ne bomo ujeli ničesar in ne bomo videli nobenega kita ali delfina!« Seveda smo to gladko preslišali.

Prvo uro smo se vozili in za seboj vlekli dve vabi za večje ribe (*troling*). Umetni ribi smo vlekli kakšnih 50 metrov za čolnom – kot nam je razložila Mickey, tune startajo na vabo, če je ta bolj oddaljena od čolna, pri mečaricah pa je vaba lahko le kakih 10 metrov stran. Navodila, ki smo jih dobili, so bila precej kratka »Če bo riba plavala stran od čolna, samo držite palico, bomo že s čolnom šli proti njej. Če pa začne plavati proti nam, pa navijajte, kot le gre, laks mora biti ves čas napet!« Kar se mi je zdelo najbolj zanimivo, je bila debelina predvrvice, ki je bila tanjša kot tista, ki jo uporabljamo pri lovu na ščuko. Očitno ciljne ribe na morju nimajo tako ostrih zob kot naše sladkovodne.

Tim in naša kapetanka Mickey med talnim ribolovom. Dejstvo, da tudi ona ni nič ujela, je pomenilo, da vseeno nismo le mi trije neuspešni.

*Malo pred začetkom naše poti me je Tim ujel, kako si ogledujem ribiško ponudbo in takoj začel z vprašanji: »A bomo šli loviti na Madeiri?«
»A to so ribe, ki jih imajo tam?« Ko smo se peljali proti letališču, je rekel: »Mami, tokrat boš pa lahko tudi ti mogoče ujela svojo prvo ribo.«*

Med opazovanjem konic palic pa smo se ozirali tudi po okolici v upanju, da bi morda opazili kakšnega delfina, kita ali želvo. Eno uro smo se tako vozili, obsijani s soncem in čakali na nekaj akcije. Vmes smo raziskovali čoln, ki je bil poln ribiških skrivnosti. A drugega se je zgodilo bolj malo. Z velikim upanjem smo napenjali oči, toda zvila se ni nobena od palic pa tudi kakšna plavut ali glava se ni hotela pokazati iz vode, čeprav je Madeira znana po zelo bogatem morskem življu. Vseeno smo bili še zelo razposajeni in optimistični, kako tudi ne – še vedno je na nas sijalo sonce, bili smo na vodi in pripravljali smo se na drugi del našega ribolova. Mickey je namreč na plano potegnila zmrznjeno hobotnico in jo začela razkosavati. Mi trije smo pa smo navili vabi – tudi to je bila povsem nova izkušnja za vsakega od nas, saj še nikoli nismo imeli priložnosti ravnanja s tovrstno opremo.

Za nadaljevanje našega ribolova smo ustavili čoln nad mestom, kjer je sonar pokazal veliko koncentracijo rib, vsak je na svoj trnek nataknil kos lovke in ga odvrigel. Na dno ga je odvela 150-gramska utež – lovili smo na okoli 40 metrih globine. Tokrat so bila navodila sledeča: »Ko boste začutili ugriz, ne zategnite, kot ste

Pristanišče v mestu Calheta, kakšnih 25 kilometrov stran od Funchala, središča Madeire. Spomnim se, kako vesel sem bil tega pogleda, ko je po tednih načrtovanja vse prišlo na svoje mesto.

Dokazov o bogatem morskem življenju je bilo veliko, samo tistih, ki smo jih želeli mi, ni bilo od nikoder.

navajeni – lovimo na preveliki globini in ne bo učinka. Samo dvignite palico in začnite navijati.« Vsak je v roke vzal svojo palico, spustil utež in vabo dol ter čakanje se je začelo. Tudi Urša je imela svojo priložnost za lov, a jo je zavrnila – kot smo izvedeli čez kakšno uro, se je je že pošteno lotevala morska bolezen. Njeno palico je v roke vzela kar kapitanka Mickey in tako zastopala ženski spol.

Ni trajalo dolgo, da smo na palicah začeli čutiti tresljaje. Stara navada, železna srjca, bi lahko dejali. Kot po pravilu smo namreč zategovali ob vsakem takem ugrizu, čeprav so bila navodila drugačna. Vseeno pa uspeha ni bilo. Nekajkrat je že zgledalo, da ima eden od nas ribo na trnku, a se je na koncu izkazalo, da gre za morsko dno. Ker zaradi velike globine nismo mogli sidrati, smo se premikali s tokom in ko se na sonarju ni več videlo rib, smo se prestavili na novo lovišče.

Kljub temu da je bilo očitno, da ribe pod nami so, niti ena ni želela konkretno potegniti. Vse, kar smo čutili, so bili sramežljivi, nežni ugrizi. Po nekaj neuspešnih premikih sem pogledal Uršo, ki jo je plutje zelo zdelalo. Medtem ko smo ostali obupavali nad pomanjkanjem ribje dejavnosti, je ona počasi lezla skupaj. V bistvu bi se že pošteno zamislil nad našo nesposobnostjo oziroma nezmožnostjo, da bi ujeli kakšno ribo, če ne bi z nami lovila tudi zelo izkušena kapitanka, ki pa ni imela prav nič več uspeha od nas. Tako smo vsaj vedeli, da ni krivda za neuspeh povsem na naši strani, pač pa so k temu precej pripomogle tudi nedejavne ribe. Sam bi do sedaj že zamenjal vabo, a na čolnu je bila na voljo le hobotnica. Verjamem, da v večini primerov le-ta povsem zadostuje, a tokrat ni bilo tako. Vmes me je kapitan poklical h krmilu, kjer je bil sonar: »Poglej, tole temno je dno, vse, kar je zgoraj, pa so ribe (in teh je bilo res veliko). Ne morem verjeti, da niti ena od njih noče pošteno ugrizniti vabe.« Ne samo on, vsi smo počasi obupavali in se čudili, kako nismo uspeli

Sta pa oba kapitana dodala še stavek: »Ampak to še ne pomeni, da bo tudi danes tako. Še vedno se lahko zgodi, da ne bomo ujeli ničesar in ne bomo videli nobenega kita ali delfina!« Seveda smo to gladko preslišali.

videti nobenega delfina ali kita niti uspeli ujeti kakšne večje ribe na umetno vabo ali pa dočakati pošten ugriz pri talnem ribolovu. In to kljub temu, da smo s štirimi palicami lovili točno nad mestom, kjer je bilo očitno ribje zbirališče. »Ne bomo se vrnili, dokler ne

ujamemo vsaj ene ribe« je bilo slišati enega od naših kapitanov. In to kljub temu, da smo bili dogovorjeni samo za določen čas. Očitno tudi njima ribiška trma in ponos nista dovolila, da bi nas praznih rok odpeljala nazaj v pristanišče. In čeprav sem se precej razveselil teh besed, je kmalu za tem bolj potihem spregovorila tudi Urša: »Še enkrat se lahko prestavimo, potem pa bom jaz potrebovala kopno.« Še nekaj minut neuspešnega čakanja in zelo poklapani smo se peljali v smer priveza. Urša zaradi slabosti, ostali pa ker nismo izpolnili niti enega cilja, ki smo si ga zadali ta dan. Neverjetno, kakšno spremembo

prinesejo tri ure. Na začetku ribolova smo bili vsi dobre volje, obsijani s soncem, navdušeni nad tem, kaj vse nas čaka, sedaj pa smo se poklapani, brezvoljni in slabotni peljali nazaj. A kmalu za tem, ko smo privezali čoln, smo začeli opazovati ribe (sicer manjše), precej velike rakovice, kot dokaz, da je morje tu res bogato z življenjem, le nam sreča več kot očitno ni bila naklonjena. Kapitan in kapitanka sta nam v en glas zatrjevala, da se jima še nikoli ni zgodilo, da ne bi ujela čisto nič, pa lovita na Medeiri že vrsto let. Očitno je bilo nam usojeno, da prekinemo njun zmagovalni niz.

Tisti dan je bil dokaz, da narava vedno zmaga in da rib, delfinov ter kitov v divjini pač ne moreš nadzorovati ali prepričati, da počnejo nekaj, do česar jim takrat ni. Lahko, tako kot mi, prepotuješ nekaj tisoč kilometrov, zapraviš par sto evrov za ribolov, a vseeno to še ne pomeni, da boš dejansko tudi kaj ujel. Garancij v ribolovu (tako kot v življenju) pač ni.

Besedilo in fotografije:
Blaž Dominik

Bazen za testiranje palic in vrvic, tik pred odprtjem sejma.

RIBIŠKI SEJEM EOS 2023 – NAS ČAKA KAJ NOVEGA?

Muharji že nekaj časa opazamo, da se v razvoju različnih tehnik in opreme sicer neprestano nekaj dogaja, le da se na koncu zgodi le malo resnično novega. Resničnega preskoka v proizvodnji opreme nismo zasledili praktično od vsesplošne uveljavitve modernega ličinkarjenja. Morda celo lahko govorimo o obratni smeri. Marsikateri proizvajalci, včasih tudi na želje potrošnikov, v svoj nabor proizvodov vračajo izdelke, ki so se že pred leti za njih izkazali za prodajni uspeh, za nas muharje pa za priljubljene, uporabne in predvsem vzdržljive dele opreme. Slednje sem lahko opazil tudi na letošnjem ribiškem sejmu v Veroni. Skoraj ga ni bilo razstavljalca, ki ne bi med izdelki ponujal vsaj nekaterih novih, ki zelo spominjajo na tiste iz nekaj deset let nazaj, ko jih je še krasila uporabnost in vzdržljivost. V vsej poplavi te tako imenovane »retro« ponudbe se pojavi zanimivo vprašanje, zakaj do tega sploh prihaja. Velika večina nas namreč vedno bolj ugotavlja, da se pri novih izdelkih namesto njihove uporabnosti in vzdržljivosti praviloma razvija le še cena. Seveda ni vse črno-belo in obstajajo tudi svetle izjeme, kar je letošnji februarski sejem tudi pokazal, izjeme morda nakazujejo razvoj muharjenja v prihodnosti.

Kar se tiče ponudbe palic, nas je večina na sejmu imela občutek, da so ponudniki lepo poskrbeli praktično za vsakogar. Od vrhunskih blagovnih znamk do skorajda neznanih, večina jih je imela na voljo praktično vse. Od dolgih in malo krajših dvoročnih muharic, do najkrajših enoročnih. Vsakdo si je lahko našel nekaj, kar mu ustreza in zadevo tudi preizkusil na nekaj provizoričnih plitvih bazenih, ki so jih predhodno namestili organizatorji. Cenovno je bilo možno s sejmskim popustom kupiti prav spodobno palico za vrvice od razreda dve dalje in dolžine okoli treh metrov že za dobrih sto evrov. Cene najbolj uveljavljenih znamk so muharjem verjetno dobro znane in za marsikoga težko dostopne, vendar je tudi tu pri nekaterih veljala ugodna sejmska ponudba. Palice srednjega razreda so po mojem mišljenju prevladovala in večina jih je bilo prav udobnih, tako da se nam v prihodnosti na tem področju obeta precej pestra in kakovostna ponudba. Lahko smo občudovali tudi

skrbno izdelane cepljenke, ki ostajajo domena pravih muharskih posebnosti. Ker je pri muharjenju predvsem izbira palice bolj kot ne najbolj problematična in resnično stvar vsakega posameznika, lahko le omenim, da je glede na moje subjektivno mnenje in potrebe rahlo izstopala palica Hardy Ultralite SR. Nekih pomembnih novosti nekako pri palicah nismo opazili.

Pri vrvicah je zadeva dokaj podobna. Izberemo si lahko praktično karkoli in v vseh možnih barvnih odtenkih. Tudi cene se gibljejo od nekaj do preko stotih evrov. Dokaj enostavno je možno ugotoviti razliko med ceneno ponudbo iz Daljnega vzhoda in ostalimi bolj znanimi ponudniki. Lepo bi bilo, če bi razlikam v ceni sledila tudi višja kakovost in vzdržljivost. Dokler bo stanje tako, kot ga poznamo, naj se vsak sam odloči, kaj bo izbral. Kar se tiče profilov vrvic, sem se predvsem osredotočil na tiste z daljšimi glavami. Tudi tukaj bi izpostavil eno, ki mi je bila osebno najbolj všeč, in sicer

Eno od mnogih razstavnih stojal z vezalnimi nitmi.

Prikaz enega od razstavnih prostorov z vezalnimi materiali.

Razstavljene cepljenke, za največje muharske sladokusce.

Razstavni prostor znamke Orvis, za mnoge naše muharje sanjske opreme.

Wulff Longbelly Classic, ki se je med preizkušanjem izkazala za najbolj udobno.

Glede vezalnega orodja in raznih sestavin za izdelavo muh je bilo na videz prav tako vsega dovolj. Kasneje se je izkazalo, da ravno določenih vezalnih niti in petelinjih skalpov pa le nisem uspel najti. Tako da ne smemo pročakovati, da bomo našli prav vse. Vsekakor je izbira ogromna in če nismo preveč izbirični, bomo gotovo našli vsaj kaj podobnega. Še posebej glede trnkov in drugega drobnega pribora. Ponudba svetlečih prejc in fiber je verjetno boljša kot kdajkoli, posebno še UV-aktivnih, ki so ob sončnem vremenu precej bolj vidna od daleč. Lahko izbiramo med nežnimi in drobnimi, ki so uporabne za ličinke, ali pa večjimi, ki se zelo obnesejo tudi za večje potezanke in muharjenje na morju.

Ko že govorimo o vezanju, lahko omenim, da je bila na sejmu tudi pisana družina vezalcev, ki so prikazovali velik nabor in izdelavo muh. Od običajnih, ki jih večina redno uporablja, do pravih mojstrov in v smislu realističnih posnetkov ali pa klasičnih lososovih muh, ki mejijo že na umetnost. Ni manjkalo niti muh za velike plenilce, čeprav jih je bila večina, po mojem mnenju, bistveno pretežka za muharice in mišljena bolj za vijačenje.

Kot drugod je tudi pri oprepi in oblačilih ponudba zelo pestra. Zahtevni uporabniki, ki na vodah preživimo preko sto dni na leto, smo počasi razvili posebna merila in na prvo mesto postavljamo vzdržljivost. Uveljavljene znamke niso več tisto, kar so bile pred nekaj desetletji, cene pa postajajo resnično nedostopne. Morda je le prišel čas, da damo možnost novjšim proizvajalcem manjših firm, ki bodo morda tudi bolj uporabnikom prijazne. Vedno več je informacij, kako predvsem mlajši in bolj drzni kolegi raztrgajo in uničijo opremo že po nekaj ribolovih. Nam ostalim pa se to dogaja praviloma v roku enega leta. Morda je prišel čas za revolucijo. Le večina

se nas mora od njih umakniti in preusmeriti na prej omenjene manjše in (bolj lokalne?) proizvajalce. V moderni dobi hitrega prenosa informacij in ukrepanja ne dvomim, da bi se hitro zamislili že ob manjših znakih nekakšnega »bojkota«.

Zanimiv del sejma je bil tudi del s plovili. Poleg velikih čolnov, primernih predvsem za morje, me je presenetila ponudba malih plovil predvsem za jezera in reke. Vse vrste kajakov za enega ali dva, predvsem pa najmanjša plovila za eno osebo. Še posebej zanimiva mi je bila verzija plovnega obroča (t. i. »belly boata«), ki ni bila napihljiva, pač pa izdelana kot čoln. Najdemo jo lahko na spletu pod imenom Hardbelly. Ima tudi možnost prevažanja s pomočjo koles in kar nekaj dodatnih praktičnih izboljšav, ki ribolov iz teh malih plovil naredijo precej bolj udoben. Resda stvar potrebuje malo več prostora za prevoz ali pa enostavno skladiščenje nekje blizu mesta uporabe, vendar je lahko za vse, ki jih to ne moti, zelo zanimiva novost. Ribiški družinam ali posameznikom, ki se s tem ukvarjajo, bi lahko pomenila tudi dobro idejo za izposojlo, saj je praktično neuničljiva.

Velik del sejma so bili tudi ponudniki ribiških izletov, tako po Evropi kot tudi drugod. Kaže, da je ta veja muharjenja zadnja leta precej v vzponu. Podjetnih ponudnikov je vedno več in z večanjem konkurence se že pozna tudi vedno bolj dostopna cena teh potovanj, zato že dolgo ne velja, da si jih lahko omislijo le redki. Vse kaže, da se bo ta trend še nadaljeval, kar sploh ni slaba novica za vse, ki si takšnih potovanj želijo.

Končni vtis na sejmu je bil ta, da je novosti sicer kar nekaj, po drugi strani pa veliko premalo, da bi jih lahko označili kot pomembne. Vedno bolj se vrtimo predvsem okoli tega, kako si čim večkrat najti čas za naš hobi. Na razstavljalca, ki bo ponujal odgovore tudi na to dandanes verjetno najbolj aktualno temo, bo pa treba verjetno počakati še kar nekaj časa.

Tomaž Modic

RIBJI KOTLETI S ČEBULO IN PIVOM TER KORESELJ, KUHAN V MINERALNI VODI Z VINOM

Ribji kotleti s čebulo in pivom

Za pripravo jedi za 4 osebe potrebujemo:

- 1 kg ribjih kotletov ali filejev krapa, amurja ali druge ribe
- 25 dag rdeče čebule
- 5 dag česna
- 1 limono
- 0,5 l piva
- 6 dag kaper
- 1 dl sojine omake
- 10 do 15 dag moke
- malo peteršilja
- vejico rožmarina
- list ali 2 lovorja
- 3 dl oljčnega olja
- sol
- poper
- nekaj vode po potrebi.

V ponvi na razgretem oljčnem olju z obeh strani popečemo ribje kotlete ali fileje, ki smo jih predhodno povaljali v moki z obeh strani. Zapečene kotlete vzamemo iz ponve in jih damo na krožnik. V maščobo, kjer smo pekli kotlete, damo na lističe narezano čebulo in jo počasi dušimo. Dodamo še nasekljan česen in začimbe ter malo vode in vse malo prekuhamo. Potem dodamo pečene ribje kotlete, sojino omako in limonin sok. Vse skupaj še malo prekuhamo, potem dodamo pivo in kuhamo še 10 do 15 minut.

Jed postrežemo s širokimi rezanci ali pire krompirjem.

Ob jedi priporočamo rdeče vino, modro frankinjo ali modri pinot.

Ribji kotleti s čebulo in pivom

Srebrni koreselj, kuhan v mineralni vodi, z vinom

Za pripravo jedi za 4 osebe potrebujemo:

- 2 kg koreslja ali kakšne druge podobno velike ribe (25–30 cm)
- 25 dag paradižnika
- 15 dag paprike
- 10 dag čebule
- 10 dag česna

Babuška (sr. koreselj), kuhana v mineralni vodi z vinom

- 6 dag korenja
- 6 dag pora
- peteršilj – po okusu
- 1 feferon
- 2 neškropljeni limoni
- 1 l mineralne vode
- 2 dl oljčnega olja
- 0,5 l belega suhega vina
- 10 dag črnih oliv
- lovorov list
- sol
- poper.

Po želji lahko še:

- 2,5 dl kisle smetane
- 10 dag moke – po potrebi in želji
- 2 dl belega suhega vina
- 2 rumenjaka.

Vso zelenjavo narežemo na kockice in v kozici zdušimo na oljčnem olju. Potem zalijemo z belim suhim vinom, posolimo in popopravimo ter kuhamo 5–10 min. Dodamo 0,5 l mineralne vode in nadaljujemo kuhanje, da se omaka do polovice reducira. S paličnim mešalcem zelenjavo grobo zmiksamo, dodamo še lovorov list, malo limoninega soka in nasekljano lupino ene limone ter zavremo. Ko zmes vre, vanjo dodamo cele očiščene ribe (ali ribje kotlete ali kose ribe). Ribe predhodno na gosto zarežemo počez, da čim bolj prerežemo kosti. Nadaljujemo s kuhanjem in vmes počasi dolivamo mineralno vodo.

Na koncu po želji v posebni posodi zmešamo kislo smetano, 2 rumenjaka, 2 dl belega vina in moko (po okusu in želji – ni nujno), zlijemo v posodo, kjer je riba, ter vse prevremo. Potem jed odstavimo z ognja in pustimo še 10–15 minut, da se umiri, potem jo postrežemo. Zraven postrežemo slan krompir.

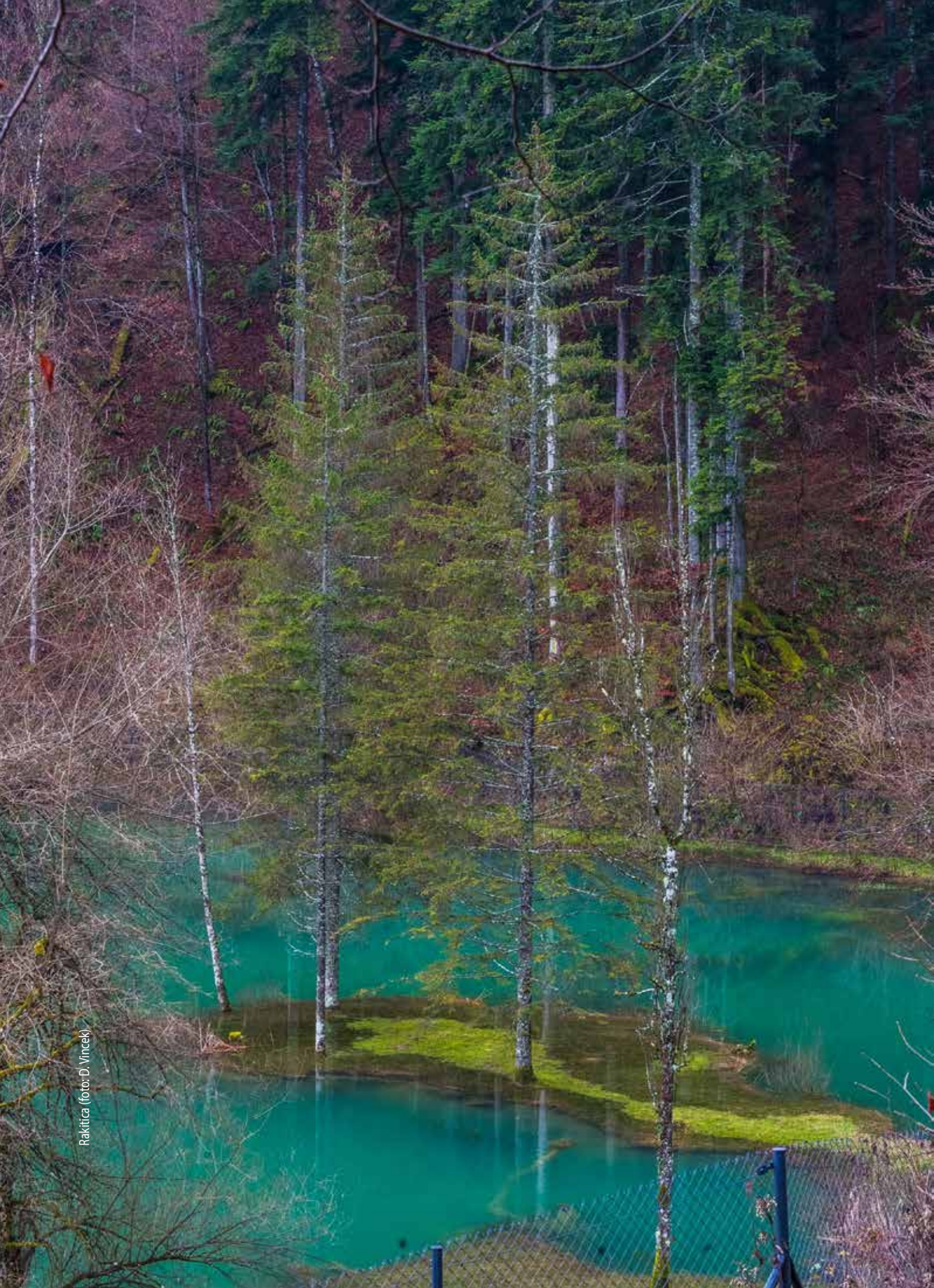
K jedi gre lepo tako belo kot rdeče suho vino, lahko tudi rose vino.

*Recepte pripravil: Gojko Škorič
Besedilo in fotografije: Borut Jerše*

ŠČUKEC IN RAKEC
LUKEC IN JAKEC

PIŠE
IN
RIŠE: MITJA
MANČEK

NADALJEVANJE PRIHODNJIČ...

Rakitica (foto: D. Vincek)